

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

TROILUS
A KRESSIDA

TROILUS
AND CRESSIDA

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

*Tato kniha
vychází za finanční podpory
Ministerstva kultury České republiky
a jako součást hlavního výzkumného záměru
na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy
„Srovnávací poetika v multikulturním světě“ (VZ 112100005).*

Troilus a Kressida je v Shakespearově tvorbě hrou dosti ojedinělou. Je obtížné ji žánrově zařadit, střídavě se označuje jako historie, komedie či tragédie. Hodně nejasností panuje i kolem jejího prvního jevištního uvedení. Byla napsána asi v roce 1602, krátce po **Hamletovi** a v sousedství dalších, tzv. „problémových“ her (**Konec dobrý, všechno dobré** a **Půjčka za oplátku**), odrážejících dobové pocity skepse a deziluze na konci vlády královny Alžběty I. Měla se hrát v divadle *The Globe*, ale je možné, že se za Shakespearova života předváděla pouze jako soukromé představení před studenty právnické fakulty. Když pomineme Drydenovu zcela pozměněnou adaptaci z roku 1679, první věrohodný doklad o jevištním uvedení **Troila a Kressidy** pochází až z konce devatenáctého století a od té doby hra neopouští světová jeviště. Snad se dá bez velké nadsázky říci, že jde o dílo, které předběhlo svou dobu a které plně ocenila až současnost.

Příběh o dobývání Tróje, jež si autor pro svou dramaturgii vybral, patří ovšem ve světovém písemnictví k těm nejstarším a nejčastěji zpracovávaným. Shakespeare mohl vycházet z Homérovy *Iliady*, ať už z originálu či z jejího anglického překladu (kromě osmi předchozích byl tím nejčerstvějším překlad George Chapmana, jehož první část vyšla v roce 1598), inspirací mu mohly být hry Euripidovy, Ovidiovy *Proměny*, různá středověká zpracování, především však anglické trojanské kroniky (Lydgateova a Caxtonova), shrnující líčení událostí tradovaná od údajných očitých svědků až po konec středověku. Pro příběh mileneckého páru byla Shakespearovi asi nejbohatším zdrojem stejnojmenná báseň Geoffreyho Chaucera. Není vyloučené ani to, že hra je bezprostřední reakcí na jinou, nedochovanou hru na stejné téma, jejímiž autory byli Shakespearovi současníci Thomas Dekker a Henry Chettle.

Ať už byly prameny jakékoli, jisté je, že Shakespeare pojal tuto notoricky známou látku polemicky. Vyprávění o bojích legendárních reků a o nešťastné lásce válkou stíhaných milenců bylo v předešlých vyprávěních prostoupeno oslavným patosem a romantickým účastenstvím. Shakespeare chce odbourat nános mýtů, jež se kolem popisovaných událostí vytvořily. Rozpor mezi skutečností a zdáním, to výsostně divadelní téma, které různou měrou prostupuje všechny jeho hry, naposledy právě **Hamleta**, tu vztahuje

k tematice války a lásky a k pohledu na historii vůbec. Postavy a děje trójské války přebírá z pramenů, ale poměřuje je rozumem, podloženým skepsí a životní zkušeností. Znamé skutečnosti slavného eposu domýšlí a přetváří podle jejich vnitřní logiky a podle svého dramatického citění. Výsledkem je krutě ironický obraz světa s převráceným systémem hodnot. Snad proto je tak obtížné hru žánrově zařadit. Obsahuje totiž jak momenty vrcholné tragiky, tak i hodně neveselého, sarkastického humoru. Souvisí žánrově s dobovými satirami Bena Jonsona a Johna Marstona, ale svým celostním zobrazením světa v groteskní nadsázce i silným protiválečným apelem předjímá modelové a absurdní drama 20. století.

Hra vstupuje do děje „in medias res“, v sedmém roce neúspěšného obléhání Tróje řeckými vojsky, a to v krátkém období příměří. Doba nečinnosti dává hrdinům prostor, aby se zamýšleli nad smyslem svého snažení. Po obsahové stránce je tím dán základ k celkově polemickému, disputačnímu charakteru hry. Řecké bojovníky ukazuje autor v silně demoralizovaném stavu. Vojevůdce Agamemnon je směšný slaboch bez autority, opora řeckých vojáků Achilles odmítá bojovat, tráví čas lenošením se svým milcem Patroklem a zrádně usiluje o sňatek s dcerou trójského krále Priama Polyxenou. Základní „válečná“ zápleтка hry pojednává především o tom, jak přinutit Achilla, aby se vrátil do boje. Zosnuje ji mazaný Řek Odysseus, při jejím vykonání mu asistuje starý, vysloužilý bojovník Nestor. Za nástroj pro svou lest si vyberou duševně omezeného, ale nadmíru pyšného mladíka Ajaxe. Pozorovatelem a cynickým komentátorem dění je znetvořený bastard Thersites, archetypální postava šaška, jenž jediný smí říkat pravdu a pro něhož je celá trójská válka „humbuk, švindl a vopičina“, která se „točí kolem jedné děvky a jednoho paroháče“.

Souběžně s „válečným příběhem“ se rozvíjí milostný příběh trójského prince Troila a krásné Kressidy. Nabízí se tu paralela se Shakespearovou tragédií **Romeo a Julie**, v níž se rovněž láska mladých lidí střetá se světem, který jí nepřeje. Řadou shodných momentů Shakespeare na svou předešlou hru vědomě navazuje. Oběma dvojicím milenců dopřává jedinou noc a raní rozloučení, Julii dává za důvěrnici chuť, Kressidiným důvěrníkem je její strýc Pandarus. Zatímco ale v první hře je osudová tragédie mladé lásky stěžejním tématem, jehož se týká zhruba devadesát procent dění na scéně, v **Troilovi a Kressidě** je milostný příběh odsunut do pozadí. Ve světě, kde se z lásky stalo politické heslo, pro skutečnou lásku není místo. Ve jménu lásky vyrazili Řekové proti Tróji, ve jménu lásky burcuje Hektor do boje lenivé Řeky, z lásky k Polyxeně Achilles zrazuje své krajany, ale pro dva mladé lidi je v této rozjitřené době láska redukována pouze na kvapný sex a majetnickou žárlivost. V **Romeovi a Julii**, ve hře naplněné renesančním

optimismem, oba milenci umírají, avšak jejich láska přežívá nenávist zneprátených rodů a vede ke smíření, v **Troilovi a Kressidě** milenci přežijí, ale jejich láska je mrtvá dřív, než se narodí.

Intelektuální odstup, s nímž se autor dívá na události trójské války i na milostný příběh, nezbavuje hru dramatického napětí a citového účinku. Vedle převážně kriticky a satiricky pojednaných Řeků s volnými mravy i novodobým kupeckým slovníkem působí Trójané (od nichž mimochodem Angličané historicky odvozují svůj původ) jako představitelé ctností a hodnot odcházejícího světa. V pádu Tróje, předznamenáném už nářky a věštby šílené Kassandry a zpečetěným bestiální, zbabělou vraždou rytířského Hektora, je přítomen tragický pocit zániku.

Troilus a Kressida se řadí k těm dramátům vrcholného Shakespearova období, která zobrazením historických událostí reflektují přelomový stav autorovy současnosti a možná i subjektivní pocity stárnoucího muže, pro něhož jsou nové mravy a nová doba předzvěstí chaosu a zkázy. Snad lze říci, že právě v této hře vrcholí dramatikova skepse, ztráta víry v moc rozumu a v platnost základních lidských hodnot. Svět jeho hry je světem, ve kterém převládajícím dějem je nečinnost, ve kterém lidé nepoznávají své blízké ani sami sebe, neustále se hledají a předvádějí, protože nic neplatí, vše je pouze „jako“ (hra obsahuje nebyvalé množství přirovnání) a nic nemá smysl. Hektor je schopen při debatě s odkazem na přírodní zákony rozumově zdůvodnit, proč je lepší vrátit Helenu, než ji za cenu tisíců padlých držet, a přece se nakonec sám přikloní k iracionalitě a ve jménu pochybné cti a slávy burcuje do nesmyslného sebevražedného boje. Odysseus přednáší v proslulém monologu „o hodnosti“ apoteózu kosmického a lidského řádu, a přitom je tím prvním, kdo řád porušuje. A když nakonec jediný skutečný hrdina Hektor, zmasakrovaný přesilou Myrmidonů, umírá (zčásti i vlastní vinou, když chamtivě zatoužil po zlatém brnění), zásluhy za jeho smrt si navždy připisuje zbabělý Achilles. Na rozdíl od **Hamleta**, kde přežívá naděje, že Horaciovo svědectví vyjví pravdu o ušlechtilých pohnutkách krutých činů, tato hra v ušlechtilost nevěří a historii má za líbivou masku na tváři ošklivé skutečnosti. Na scéně nakonec zůstává jen kuplíř Pandarus, v tu chvíli odmítnutý a zavržený, ale dobře si vědomý toho, že jeho služeb v tomto světě bude vždycky zapotřebí.

JIŘÍ JOSEK

TROILUS
AND
CRESSIDA

TROILUS
A
KRESSIDA

DRAMATIS PERSONAE

THE PROLOGUE

PRIAM, king of Troy

HECTOR

TROILUS

PARIS

DEIPHOBUS

HELENUS

MARGARELON, a bastard son of Priam

AENEAS

ANTENOR

CALCHAS, a Trojan priest, taking part with the Greeks

PANDARUS, uncle to Cressida

AGAMEMNON, the Grecian general

MENELAUS, his brother

ACHILLES

AJAX

ULYSSES

NESTOR

DIOMEDES

PATROCLUS

THERSITES, a deformed and scurrilous Grecian

ALEXANDER, servant to Cressida

SERVANT TO TROILUS (BOY)

SERVANT TO PARIS

SERVANT TO DIOMEDES

HELEN, wife to Menelaus

ANDROMACHE, wife to Hector

CASSANDRA, daughter to Priam, a prophetess

CRESSIDA, daughter to Calchas

Trojan and Greek soldiers, and attendants.

Scene: Troy, and the Grecian camp before it.

OSOBY

PROLOG

PRIAMUS, trójský král

HEKTOR

TROILUS

PARIS

DEIFOBUS

HELENUS

MARGARELON, Priamův levoboček

AENEAS

ANTENOR

KALCHAS, trójský kněz na straně Řeků

PANDARUS, Kressidin strýc

AGAMEMNON, řecký generál

MENELAUS, jeho bratr

ACHILLES

AJAX

ODYSSEUS

NESTOR

DIOMEDES

PATROKLUS

THERSITES, hrbatý a hubatý Řek

ALEXANDR, Kressidin sluha

TROILŮV SLUHA (CHLAPEC)

PARIDŮV SLUHA

DIOMEDŮV SLUHA

HELENA, Menelaova manželka

ANDROMACHÉ, Hektorova manželka

KASSANDRA, Priamova dcera, věštkyně

KRESSIDA, Kalchasova dcera

Trójsští a řeckí vojáci a sloužící.

Místa děje: Trója a řecké ležení před ní.

PROLOGUE

Enter Prologue in full armour.

PROLOGUES In Troy, there lies the scene. From isles of Greece
The princes orgulous, their high blood chafed,
Have to the port of Athens sent their ships,
Fraught with the ministers and instruments
Of cruel war: sixty and nine, that wore 5
Their crownets regal, from the Athenian bay
Put forth toward Phrygia; and their vow is made
To ransack Troy, within whose strong immures
The ravish'd Helen, Menelaus' queen,
With wanton Paris sleeps; and that's the quarrel. 10
To Tenedos they come;
And the deep-drawing barks do there disgorge
Their warlike fraughtage. Now on Dardan plains
The fresh and yet unbruised Greeks do pitch
Their brave pavilions: Priam's six-gated city, 15
Dardan, and Tymbria, Helias, Chetas, Troien,
And Antenorides, with massy staples
And corresponsive and fulfilling bolts,
Sperr up the sons of Troy.
Now expectation, tickling skittish spirits, 20
On one and other side, Trojan and Greek,
Sets all on hazard. And hither am I come
A Prologue arm'd, but not in confidence
Of author's pen or actor's voice, but suited
In like conditions as our argument, 25
To tell you, fair beholders, that our play
Leaps o'er the vaunt and firstlings of those broils,
Beginning in the middle, starting thence away
To what may be digested in a play.
Like or find fault; do as your pleasures are: 30
Now good or bad, 'tis but the chance of war.

Exit.

PROLOG

Vystoupí Prolog v plné zbroji.

PROLOG Před námi leží Trója. Do Athén
vyslali rozlícení vládcové
všech řeckých ostrovů své koráby
a na nich vojsko, zbraně, nástroje
ukrutné války. Devětašedesát 5
korouhví vyrazilo z rejdy athénské
a míří na Frygii: s odhodláním
vyplenit Tróju, za jejímiž zdi
se peleší princ Paris s uloupenou
Menelaovou chotí Helenou. 10
Toť jádro sporu. Už jsou u Tenedu
a už nadmutá břicha lodí zvrací
vražedný náklad. Na dardanských pláních
Řekové, ještě čerství, bez šrámů,
vztyčili hrdé stany. Šest bran Tróje: 15
Dardanova, Timbrijská, Hélská, Chétská,
Antenoridova a Trójská hned
těžkými závorami zamyká
před Řeky Priamovy Trójany.
A tam i tady jitří vyčkávání 20
nepokojného ducha těch, co chtějí
vše vsadit pouze na jedinou kartu.
Já, Prolog, jehož nevyzbrojil autor
mistrným stylem ani herec hlasem,
zato mám zbroj, jakou si žádá boj, 25
přišel jsem, vážení, vám oznámit,
že začínáme přímo vprostřed děje;
průtahy nechceme vás zdržovat,
ať naše hra má jaksepatří spád.
Propadnem-li, či vyjdem z toho se ctí, 30
rozhodne divák a válečné štěstí.

Odejde.

ACT I.

SCENE 1.

TROY. BEFORE PRIAM'S PALACE.

Enter Troilus and Pandarus.

- TROILUS Call here my varlet; I'll unarm again.
Why should I war without the walls of Troy,
That find such cruel battle here within?
Each Trojan that is master of his heart,
Let him to field; Troilus, alas! hath none. 5
- PANDARUS Will this gear ne'er be mended?
- TROILUS The Greeks are strong and skilful to their strength,
Fierce to their skill and to their fierceness valiant;
But I am weaker than a woman's tear,
Tamer than sleep, fonder than ignorance, 10
Less valiant than the virgin in the night
And skillless as unpractised infancy.
- PANDARUS Well, I have told you enough of this: for my part,
I'll not meddle nor make no further. He that will have
a cake out of the wheat must needs tarry the grinding.
- TROILUS Have I not tarried?
- PANDARUS Ay, the grinding; but you must tarry the bolting.
- TROILUS Have I not tarried?
- PANDARUS Ay, the bolting, but you must tarry the leavening.
- TROILUS Still have I tarried. 20
- PANDARUS Ay, to the leavening; but here's yet in the word
'hereafter' the kneading, the making of the cake, the
heating of the oven and the baking; nay, you must stay
the cooling too, or you may chance to burn your lips.
- TROILUS Patience herself, what goddess e'er she be, 25
Doth lesser blench at sufferance than I do.
At Priam's royal table do I sit;
And when fair Cressid comes into my thoughts, -
So, traitor! 'When she comes!' When is she thence?

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1.

TRÓJA. PŘED PRIAMOVÝM PALÁCEM.

Vystoupí Troilus a Pandarus.

- TROILUS Zavolej sluhu, ať mě odstrojí!
Proč mám jít bojovat za hradby Tróje,
když svádím těžší bitvu tady uvnitř?
Ať si jdou bojovat ti, kteří vládnou
vlastnímu srdci. Troilus srdce ztratil. 5
- PANDARUS Kecy, kecy! Kdy už konečně přestane žvanit?
- TROILUS Řekové jak jsou silní, tak jsou smělí,
jak smělí jsou, tak zruční ve zbrani.
Mě ale porazí i ženský pláč,
jsem krotký jako spánek, hloupý hňup, 10
bázlivý jako panna o půlnoci
a nemotorný jako malý kluk.
- PANDARUS Já už vám svoje řeč a víc do toho nos strkat
nebudu. Kdo se těší na koláček, musí si počkat,
než se namele. 15
- TROILUS A nečekal jsem?
- PANDARUS Namlít nestačí. Je třeba počkat, než se to zadělá.
- TROILUS A nečekám snad?
- PANDARUS Zaděláno máme, ale ještě to musí nakynout.
- TROILUS Pořád jen čekat a čekat. 20
- PANDARUS Však už to kyne, ale až to nakyne, musí se
to nejprv uhníst, uválet, pícku roztopit a šup!
peče se to. Ale pozor, nejezte to moc horké,
nebo si popálíte pysk.
- TROILUS Snad ani sama božská trpělivost 25
se trýzně neleká míň nežli já.
Když ale u královské tabule
jen pomyslím na krásnou Kressidu -
Zas lžu! Copak ji někdy pouštím z mysli?

PANDARUS	Well, she looked yesternight fairer than ever I saw her look, or any woman else.	30
TROILUS	I was about to tell thee. When my heart, As wedged with a sigh, would rive in twain, Lest Hector or my father should perceive me, I have, as when the sun doth light a storm, Buried this sigh in wrinkle of a smile. But sorrow, that is couch'd in seeming gladness, Is like that mirth fate turns to sudden sadness.	35
PANDARUS	An her hair were not somewhat darker than Helen's – well, go to – there were no more comparison between 40 the women. But, for my part, she is my kinswoman; I would not, as they term it, praise her, but I would somebody had heard her talk yesterday, as I did. I will not dispraise your sister Cassandra's wit, but –	
TROILUS	O Pandarus! I tell thee, Pandarus, – When I do tell thee, there my hopes lie drown'd, Reply not in how many fathoms deep They lie indrench'd. I tell thee I am mad In Cressid's love: thou answer'st 'She is fair;' Pour'st in the open ulcer of my heart Her eyes, her hair, her cheek, her gait, her voice, Handlest in thy discourse, O, that her hand, In whose comparison all whites are ink, Writing their own reproach, to whose soft seizure The cygnet's down is harsh and spirit of sense Hard as the palm of ploughman. This thou tell'st me, As true thou tell'st me, when I say I love her; But, saying thus, instead of oil and balm, Thou lay'st in every gash that love hath given me The knife that made it.	45 50 55 60
PANDARUS	I speak no more than truth.	
TROILUS	Thou dost not speak so much.	
PANDARUS	Faith, I'll not meddle in't. Let her be as she is: if she be fair, 'tis the better for her; an she be not, she has the mends in her own hands.	65
TROILUS	Good Pandarus, how now, Pandarus!	
PANDARUS	I have had my labour for my travail; ill-thought on of her and ill-thought on of you; gone between and between, but small thanks for my labour.	
TROILUS	What, art thou angry, Pandarus? What, with me?	70

PANDARUS	Včera jí to teda náramně slušelo. Byla ze všech nejhezčí, to se musí nechat.	30
TROILUS	Něco ti povím. Vždycky když mé srdce pod těžkým vzdechem divže nepukne, aby si Hektor s otcem nevšimli, pohrřbím ten vzdech do vrásky úsměvu jak slunce, které blýskne do bouřky. Však smíchem maskovaná bolest drtí jak radost, co se rozplynula v smrti.	35
PANDARUS	Nemít vlasy krapet tmavší než Helena – ale, proč ty dvě vůbec srovnávat? Jednou jsem její přízeň, a tak 40 se nehodí, abych ji vy tento – vychvaloval. Jenže kdyby někdo slyšel, co já slyšel, když jsem ji včera slyšel. Teda ne že bych se chtěl navážet do vaší sestry Kassandry, co se jaksi její inteligence týče, ale –	
TROILUS	Pandare, prosím tě, když říkám, že jsem pohrřbil své naděje, pak neptej se, jak hluboko jsou pod zemí a kolik stál pohřeb. Říkám ti, že šílím láskou po Kressidě, ty na to: „Je moc pěkná.“ Do otevřené rány mého srdce mi sypeš její vlasy, oči, hlas i její ručku, bílou tak, že bělost veškerá vedle ní je černá tuš píšící hanopis na sebe samu, hebkou, že při srovnání chmýří škrábe a sama jemnost dřev jak mozoly. Když na to, že mám rád, mi říkáš tohle, což vše je pravda, místo abys hojil rány, které mi láska zasadila, ještě mi do nich vrážíš ostrou dýku.	45 50 55 60
PANDARUS	Neříkám nic než pravdu.	
TROILUS	Neříkáš celou pravdu.	
PANDARUS	Dobrá, už mlčím. Ať si je taková nebo maková, mně je to jedno. Jestli je hezká, tím líp pro ni, a jestli ne, ať dělá, co umí, já do toho nos strkat –	65
TROILUS	Pandare, co to povídáš?	
PANDARUS	Za dobrotu na žebrotu. Nohy si můžu uběhat, ale vděku se nedočkám. Jen si to rozházím na obou stranách, u vás i u ní.	
TROILUS	Pandare, nezlob se. Zlobíš se? Na mě?	70

PANDARUS	Because she's kin to me, therefore she's not so fair as Helen. An she were not kin to me, she would be as fair on Friday as Helen is on Sunday. But what care I? I care not an she were a black-a-moor; 'tis all one to me.	
TROILUS	Say I she is not fair?	75
PANDARUS	I do not care whether you do or no. She's a fool to stay behind her father; let her to the Greeks; and so I'll tell her the next time I see her. For my part, I'll meddle nor make no more i' the matter.	
TROILUS	Pandarus –	80
PANDARUS	Not I.	
TROILUS	Sweet Pandarus –	
PANDARUS	Pray you, speak no more to me. I will leave all as I found it, and there an end.	
	<i>Exit.</i>	
	<i>Alarum.</i>	
TROILUS	Peace, you ungracious clamours! Peace, rude sounds! Fools on both sides! Helen must needs be fair, When with your blood you daily paint her thus. I cannot fight upon this argument; It is too starved a subject for my sword. But Pandarus – O gods, how do you plague me! I cannot come to Cressid but by Pandar; And he's as tetchy to be woo'd to woo. As she is stubborn-chaste against all suit. Tell me, Apollo, for thy Daphne's love, What Cressid is, what Pandar, and what we? Her bed is India; there she lies, a pearl. Between our Ilium and where she resides, Let it be call'd the wild and wandering flood, Ourselves the merchant, and this sailing Pandar Our doubtful hope, our convoy and our bark.	85 90 95 100
	<i>Alarum.</i>	
	<i>Enter Aeneas.</i>	
AENEAS	How now, Prince Troilus! Wherefore not afield?	
TROILUS	Because not there. This woman's answer sorts, For womanish it is to be from thence. What news, Aeneas, from the field today?	
AENEAS	That Paris is returned home and hurt.	105
TROILUS	By whom, Aeneas?	

PANDARUS	Halt je to moje přízeň, takže kam se hrabe na Helenu, že jo? Mít lepší původ, byla by stejně hezká v pátek, jako je Helena ve svátek. Ále co, ať si je třeba ježibaba, mně je to jedno.	
TROILUS	A říkám snad, že není krásná?	75
PANDARUS	Vy si můžete říkat, co se vám uráčí. Holka pitomá, proč radši neutekla s tátou? U Řeků by jí bylo líp. Však já jí to povím, až ji uvidím. A vůbec, já už do toho nos a lautr nic strkat nebudu.	
TROILUS	Pandare.	80
PANDARUS	Jak jsem řek.	
TROILUS	Pandarečku.	
PANDARUS	Už mi, prosím vás, nic neříkejte. Abych si tak ještě páčil prsty. Jdu od toho a basta!	
	<i>Odejde.</i>	
	<i>Za scénou vřava.</i>	
TROILUS	Dost už s tím rámusem! Všichni jste blázni. Helena musí být jak obrázek, když za šminky má denně vaši krev. Já nejsem lačný bít se nalačno pro přežvýkané sousto. Bohové! Proč trestáte mě tímhle Pandarem? Jen on mě může dovést ke Kressidě, však stejně tvrdohlavě brání se mi pomoci, jak ona mě vyslechnout. Apollo, při své lásce k Dafné, pověz, co my jsme zač: Kressida, Pandar, já? Na lůžku, Indii, je ona perla a mezi mnou a ní je širé moře, divoké, plné nástrah. Já jsem kupec a Pandarus – můj průvodce, má bárka, má vratká, vrtošivá naděje.	85 90 95 100
	<i>Vřava.</i>	
	<i>Vystoupí Aeneas.</i>	
AENEAS	Vy, principi Troile? Pročpak nejste v poli?	
TROILUS	Proč? Pro slepičí kvoč. Válčíme pro slepici, proto se hodí tahle odpověď. Máš čerstvé zprávy z boje, Aenee?	
AENEAS	Paris byl raněn a vrátil se domů.	105
TROILUS	A kdopak nám ho ranił?	

AENEAS Troilus, by Menelaus.
 TROILUS Let Paris bleed; 'tis but a scar to scorn;
 Paris is gored with Menelaus' horn.
Alarum.
 AENEAS Hark, what good sport is out of town today!
 TROILUS Better at home, if 'would I might' were 'may.' 110
 But to the sport abroad: are you bound thither?
 AENEAS In all swift haste.
 TROILUS Come, go we then together.
Exeunt.

SCENE 2.
TROY. A STREET.

Enter Cressida and Alexander, her man.

CRESSIDA Who were those went by?
 ALEXANDER Queen Hecuba and Helen.
 CRESSIDA And whither go they?
 ALEXANDER Up to the eastern tower,
 Whose height commands as subject all the vale,
 To see the battle. Hector, whose patience 5
 Is, as a virtue, fix'd, today was moved:
 He chid Andromache and struck his armourer,
 And, like as there were husbandry in war,
 Before the sun rose he was harness'd light,
 And to the field goes he; where every flower 10
 Did, as a prophet, weep what it foresaw
 In Hector's wrath.
 CRESSIDA What was his cause of anger?
 ALEXANDER The noise goes, this: there is among the Greeks
 A lord of Trojan blood, nephew to Hector;
 They call him Ajax.
 CRESSIDA Good; and what of him? 15
 ALEXANDER They say he is a very man per se,
 And stands alone.
 CRESSIDA So do all men, unless they are drunk, sick,
 or have no legs.

AENEAS Menelaus.
 TROILUS To zranění budí spíš smích než pláč,
 když Parida potrkal paroháč.
Vřava.
 AENEAS Dneska se mají venku řádně k dílu.
 TROILUS Radši bych doma zkoušel svoji sílu. 110
 Jen kdybych směl. Co ty? Jdeš zřejmě taky?
 AENEAS Ovšem.
 TROILUS Tak pojďme hrát si na vojáky.
Odejdou.

SCÉNA 2.
TRÓJA. NA ULICI.

Vystoupí Kressida a její sluba Alexander.

KRESSIDA Kdo byly ty dvě, co šly kolem nás?
 ALEXANDR Královna Hekuba a Helena.
 KRESSIDA Kam jdou?
 ALEXANDR Z východní věže, jež se pne
 tak pyšně nad údolím, šly se dívat 5
 na dnešní bitvu. Hector, který bývá
 vzor rozvahy a klidu, dneska zuřil,
 na Andromaché, svoji ženu, křičel,
 zbil panoše a ještě před svítáním
 jak sedlák vojny navlékl si zbroj
 a chvátal do pole, kde každý květ 10
 prorocky ronil rosu nad tou hrůzou,
 již zplodí jeho hněv.
 KRESSIDA A proč se zlobí?
 ALEXANDR Proslýchá se, že mezi Řeky je
 Hektorův bratranec, původem z Tróje,
 nějaký Ajax.
 KRESSIDA Ajax? No a co? 15
 ALEXANDR A vedle toho prý se žádný chlap
 nemůže postavit.
 KRESSIDA Co by nemoh, když má nohy a není úplně
 namol?

ALEXANDER This man, lady, hath robbed many beasts of their particular additions; he is as valiant as the lion, churlish as the bear, slow as the elephant: a man into whom nature hath so crowded humours that his valour is crushed into folly, his folly sauced with discretion. There is no man hath a virtue that he hath not a glimpse of, nor any man an attainment but he carries some stain of it. He is melancholy without cause, and merry against the hair: he hath the joints of every thing, but everything so out of joint that he is a gouty Briareus, many hands and no use, or purblind Argus, all eyes and no sight. 20

CRESSIDA But how should this man, that makes me smile, make Hector angry? 25

ALEXANDER They say he yesterday coped Hector in the battle and struck him down, the disdain and shame whereof hath ever since kept Hector fasting and waking. 30
Enter Pandarus.

CRESSIDA Who comes here?

ALEXANDER Madam, your uncle Pandarus.

CRESSIDA Hector's a gallant man. 40

ALEXANDER As may be in the world, lady.

PANDARUS What's that? What's that?

CRESSIDA Good morrow, uncle Pandarus.

PANDARUS Good morrow, cousin Cressid. What do you talk of? Good morrow, Alexander. How do you, cousin? 45
When were you at Ilium?

CRESSIDA This morning, uncle.

PANDARUS What were you talking of when I came? Was Hector armed and gone ere ye came to Ilium? Helen was not up, was she? 50

CRESSIDA Hector was gone, but Helen was not up.

PANDARUS Even so: Hector was stirring early.

CRESSIDA That were we talking of, and of his anger.

PANDARUS Was he angry?

CRESSIDA So he says here. 55

PANDARUS True, he was so. I know the cause too: he'll lay about him today, I can tell them that, and there's

ALEXANDR Milá slečno, tenhle mužský obral všechna hovada boží o jejich titulatury: je chrabřý jako lev, mrzoutský jako medvěd, loudavý jako slon, příroda ho, slečno, vycpala takovou snůškou vlastností, až se to v něm všechno promíchalo, tudíž jeho chrabrost hraničí s pitomostí a jeho pitomost je takřka geniální. Na světě není 25
ctnosti, aby od ní neměl špetku, a špinavosti, aby se v ní neomocil. Když trpí, tak bez příčiny, když se raduje, tak natruc. Okusil z každého soudku něco, až je mu z té patlanice nanic. Je jako storuký obr Briareus, kterého schvátí kostižer: čím víc rukou, 30
tím větší nemehlo, nebo jako stooký Argus, který, jak se říká, pro oči nevidí.

KRESSIDA Čím mohl tenhle směšný člověk rozčilit hrdinného Hektora?

ALEXANDR Údajně ti dva na sebe včera narazili v poli a Hektor šel k zemi. Tak se ho to dotklo, že prý pro tu pohanu od té doby nejí a nespí. 35
Vystoupí Pandarus.

KRESSIDA Kdo to sem jde?

ALEXANDR Váš strýček Pandarus, slečno.

KRESSIDA Hektor je skvělý muž. 40

ALEXANDR Nejlepší na světě.

PANDARUS Copak? Copak?

KRESSIDA Dobré jitro, strýčku Pandare.

PANDARUS Dobré, dobré. O čem jste to mluvili? Dobrýtro, Alexandře. Tak copak, neteři, 45
bylas na hradě?

KRESSIDA Hned ráno raníčko.

PANDARUS O čem jste to mluvili, než jsem přišel? A co Hektor? Už vypraven a v poli, co? A Helena ještě v posteli, co? 50

KRESSIDA Hektor v poli, Helena v posteli.

PANDARUS No jo, no jo. To si teda přivstal.

KRESSIDA Právě o tom jsme mluvili, a taky o tom, že zuřil.

PANDARUS Hektor že zuřil?

KRESSIDA Aspoň tenhle to říká. 55

PANDARUS Ovšem že zuřil. A já vím, proč zuřil. Jenže dneska jim to ukáže. Hektor. A Troilus

Troilus will not come far behind him: let them take heed of Troilus, I can tell them that too.
Exit Alexander.

CRESSIDA What, is he angry too? 60

PANDARUS Who, Troilus? Troilus is the better man of the two.

CRESSIDA O Jupiter! There's no comparison.

PANDARUS What, not between Troilus and Hector? Do you know a man if you see him?

CRESSIDA Ay, if I ever saw him before and knew him. 65

PANDARUS Well, I say Troilus is Troilus.

CRESSIDA Then you say as I say; for, I am sure, he is not Hector.

PANDARUS No, nor Hector is not Troilus in some degrees.

CRESSIDA 'Tis just to each of them; he is himself.

PANDARUS Himself! Alas, poor Troilus! I would he were. 70

CRESSIDA So he is.

PANDARUS Condition, I had gone barefoot to India.

CRESSIDA He is not Hector.

PANDARUS Himself! No, he's not himself, would 'a were himself! Well, the gods are above; time must friend or end. Well, Troilus, well, I would my heart were in her body. No, Hector is not a better man than Troilus. 75

CRESSIDA Excuse me.

PANDARUS He is elder. 80

CRESSIDA Pardon me, pardon me.

PANDARUS Th' other's not come to't; you shall tell me another tale, when th' other's come to't. Hector shall not have his wit this year.

CRESSIDA He shall not need it, if he have his own. 85

PANDARUS Nor his qualities.

CRESSIDA No matter.

PANDARUS Nor his beauty.

CRESSIDA 'Twould not become him; his own's better.

PANDARUS You have no judgment, niece. Helen herself swore th' other day, that Troilus, for a brown favour – for so 'tis, I must confess – not brown neither – 90

jakbysmet. Povídám, ať si dají pozor na Troila. Ať si na něj dají pozor.
Odejde Alexandr.

KRESSIDA Ten taky zuří? 60

PANDARUS Troilus? To je jinačí chlapík!

KRESSIDA Nesahá mu po paty.

PANDARUS Kdo komu? Troilus Hektorovi? Holka, poznáš ty vůbec pořádnýho mužskýho?

KRESSIDA Když ho znám, tak ho poznám. To je jistá věc. 65

PANDARUS Něco ti řeknu: Troilus je Troilus.

KRESSIDA Moje řeč: Hektor to není.

PANDARUS To jistě, ale Hektor taky není Troilus, svým způsobem.

KRESSIDA Tak je to správné. Každý je sám sebou.

PANDARUS Sám sebou? Troilus? Chudák. Kéž by byl sám sebou. 70

KRESSIDA A není?

PANDARUS I kdyby mě hnali bez bot do Indie, není.

KRESSIDA Troilus přece není Hektor.

PANDARUS Ani Hektor, ani Troilus. Není sám sebou. Troilus. Bohužel. Ale jak se říká: Dočkej času jako husa 75
klasu, jakože jsou bohové nad námi. Troile, Troile, kéž by k tobě cítila to co já! Je to jasná věc! Hektor není o nic lepší než Troilus.

KRESSIDA Slitování, strýčku.

PANDARUS Je sice starší – 80

KRESSIDA Prosím vás!

PANDARUS – ale ten mladší ještě neukázal drápků. A až je ukáže, to budeš zpívat jinou, děvenko. Kde by pak vzal Hektor jeho důvtip!

KRESSIDA Co by mu ho bral, má svůj. 85

PANDARUS Jeho schopnosti!

KRESSIDA Láry fáry!

PANDARUS Půvaby!

KRESSIDA Ty by mu neslušely. Má je hezcí.

PANDARUS Kams dala oči, neteřinko? Dokonce i Helena onehdy⁹⁰ povídala, že kdyby nebyl Troilus tak tmavý v obličejí – což on, pravda, je, i když, po pravdě řečeno, není ani tak tmavý jako –

CRESSIDA	No, but brown.	
PANDARUS	'Faith, to say truth, brown and not brown.	95
CRESSIDA	To say the truth, true and not true.	
PANDARUS	She praised his complexion above Paris.	
CRESSIDA	Why, Paris hath colour enough.	
PANDARUS	So he has.	
CRESSIDA	Then Troilus should have too much. If she praised him above, his complexion is higher than his; he having colour enough, and the other higher, is too flaming a praise for a good complexion. I had as lief Helen's golden tongue had commended Troilus for a copper nose.	100 105
PANDARUS	I swear to you. I think Helen loves him better than Paris.	
CRESSIDA	Then she's a merry Greek indeed.	
PANDARUS	Nay, I am sure she does. She came to him th' other day into the compassed window – and, you know, he has not past three or four hairs on his chin,–	110
CRESSIDA	Indeed, a tapster's arithmetic may soon bring his particulars therein to a total.	
PANDARUS	Why, he is very young, and yet will he, within three pound, lift as much as his brother Hector.	115
CRESSIDA	Is he so young a man and so old a lifter?	
PANDARUS	But to prove to you that Helen loves him, she came and puts me her white hand to his cloven chin –	
CRESSIDA	Juno have mercy! How came it cloven?	120
PANDARUS	Why, you know 'tis dimpled: I think his smiling becomes him better than any man in all Phrygia.	
CRESSIDA	O, he smiles valiantly.	
PANDARUS	Does he not?	
CRESSIDA	O yes, an 'twere a cloud in autumn.	125
PANDARUS	Why, go to, then. But to prove to you that Helen loves Troilus –	
CRESSIDA	Troilus will stand to the proof, if you'll prove it so.	
PANDARUS	Troilus! Why, he esteems her no more than I esteem an addle egg.	130

KRESSIDA	– černý!	
PANDARUS	Abych pravdu řek, je tmavý a není tmavý.	95
KRESSIDA	Abych pravdu řekla, lžete.	
PANDARUS	Helena říkala, že ani Paris nemá takovou pleť.	
KRESSIDA	A Paris je přitom dost snědý, vidíte?	
PANDARUS	Hotový cikán.	
KRESSIDA	Tak to je na tom Troilus hodně bledě, když ho Helena takhle pochválila. Když totiž v porovnání s ním očernila Parida, to by Troilus, který je o poznání snědší než osmahlý Paris, musel být hotový zulukař, kdyby se o něj měl zlatý Helenin jazýček taky někdy otřít.	100 105
PANDARUS	Mluv si, co chceš, ale Troila má Helena ještě radši než Parida.	
KRESSIDA	Kdo by to řek, že tahle Řekyně bude takhle trojčit?	
PANDARUS	Namouduši že ho miluje. Onehdá se k němu přitočila v arkýři, a víš, jak on má na bradě sotva ty tři čtyři chloupečky –	110
KRESSIDA	Jistě, to ochlupení by mu spočítal prvnáček na jedné ruce.	
PANDARUS	Je ještě mladý, ale když se pustí s Hektorem do křížku, lecjaký hmat svede líp než on.	115
KRESSIDA	Tak mladý, a už tak svůdný chmaták?	
PANDARUS	Ale abych ti dokázal, jak ho Helena miluje: přitočí se k němu a bělostnou ručkou ho chytne za jeho rozštíplou bradičku –	
KRESSIDA	Bohové nelítostní! Kdo mu ji rozštíp?	120
PANDARUS	Však víš, má na bradě důlek. Jeho úsměvu se ve Frygii žádný nevyrovná.	
KRESSIDA	No právě.	
PANDARUS	Že jo.	
KRESSIDA	Nikdo ho nemá tak křivý.	125
PANDARUS	Prosím tebe! Ale abych ti dokázal, jak ho Helena miluje –	
KRESSIDA	Hlavně aby dokázal on milovat ji.	
PANDARUS	Troilus? Ten o ni přece nestojí, ani co by se za nehet vešlo.	130

- CRESSIDA If you love an addle egg as well as you love an idle head, you would eat chickens i' the shell.
- PANDARUS I cannot choose but laugh, to think how she tickled his chin: indeed, she has a marvellous white hand, I must needs confess – 135
- CRESSIDA Without the rack.
- PANDARUS And she takes upon her to spy a white hair on his chin.
- CRESSIDA Alas, poor chin! Many a wart is richer.
- PANDARUS But there was such laughing! Queen Hecuba laughed that her eyes ran o'er. 140
- CRESSIDA With millstones.
- PANDARUS And Cassandra laughed.
- CRESSIDA But there was more temperate fire under the pot of her eyes. Did her eyes run o'er too?
- PANDARUS And Hector laughed. 145
- CRESSIDA At what was all this laughing?
- PANDARUS Marry, at the white hair that Helen spied on Troilus' chin.
- CRESSIDA An't had been a green hair, I should have laughed too.
- PANDARUS They laughed not so much at the hair as at his pretty answer. 150
- CRESSIDA What was his answer?
- PANDARUS Quoth she, 'Here's but two and fifty hairs on your chin, and one of them is white.'
- CRESSIDA This is her question. 155
- PANDARUS That's true; make no question of that. 'Two and fifty hairs' quoth he, 'and one white: that white hair is my father, and all the rest are his sons.' 'Jupiter!' quoth she, 'which of these hairs is Paris, my husband?' 'The forked one,' quoth he, 'pluck't out, and give it him.' But there was such laughing! and Helen so blushed, an Paris so chafed, and all the rest so laughed, that it passed. 160
- CRESSIDA So let it now; for it has been while going by.
- PANDARUS Well, cousin. I told you a thing yesterday; think on't. 165
- CRESSIDA So I do.
- PANDARUS I'll be sworn 'tis true; he will weep you, an 'twere a man born in April.

- KRESSIDA Míníte-li svůj vlastní nehet, řekl jste opravdu špinavost.
- PANDARUS Musím se smát, když si vzpomenu, jak ho pošimrala pod bradickou – ručičku má teda běloučkou, přiznávám – 135
- KRESSIDA – bez mučení –
- PANDARUS – a že prý mu najde na bradě bílý vous.
- KRESSIDA Chudák holobrada! To i bradavice mívá chlupů více.
- PANDARUS To bylo smíchu. Královna Hekuba se smála, až jí tekly slzy – 140
- KRESSIDA – jako hráchy.
- PANDARUS – Kassandra se smála.
- KRESSIDA Ale slzu neukápla. Ta v sobě nemá dost páry, aby se rozbrečela.
- PANDARUS Hektor se chechtal. 145
- KRESSIDA A co je tak pobavilo?
- PANDARUS Přece ten bílý chlup, co našla Helena Troilovi na bradě.
- KRESSIDA Kdyby byl zelený, smála bych se taky.
- PANDARUS Nesmáli se ani tak tomu chlupu jako spíš jeho trefné odpovědi. 150
- KRESSIDA Co odpověděl potrefený?
- PANDARUS Ona povídá: „Máte dvaapadesát vousů na bradě a jeden z nich je bílý.“
- KRESSIDA To byla otázka? 155
- PANDARUS Žádná otázka. Pravda je to. „Dvaapadesát,“ povídá on, „a jeden z nich bílý? Ten bílý je můj otec a ostatní jsou jeho synové.“ „U Jupitera!“ vzkřikla, „a který z nich je Paris, můj manžel?“ „Ten, co je na konečku roztrpený, jako by měl růžky,“ on na to, „jen ho vytrhněte a ty parůžky mu dejte.“ A všichni se pustili do velkého smíchu! Helena se červenala, Paris zuřil a ostatní se chechtali, že to přestávalo všechno. 160
- KRESSIDA Taky přestaňte. Už toho bylo víc než dost.
- PANDARUS No dobře. Něco jsem ti včera řek. Přemýšlej o tom. 165
- KRESSIDA Přemýšlím.
- PANDARUS Ať se propadnu, jestli to není pravda. Pláče kvůli tobě jako nebe v dubnu.

- CRESSIDA And I'll spring up in his tears, an 'twere a nettle
against May. 170
A retreat sounded.
- PANDARUS Hark! They are coming from the field. Shall we
stand up here, and see them as they pass toward
Ilium? Good niece, do, sweet niece Cressida.
- CRESSIDA At your pleasure.
- PANDARUS Here, here, here's an excellent place; here we may 175
see most bravely. I'll tell you them all by their
names as they pass by; but mark Troilus above the rest.
- CRESSIDA Speak not so loud.
Enter Aeneas and passes over.
- PANDARUS That's Aeneas, is not that a brave man? He's one of
the flowers of Troy, I can tell you. But mark 180
Troilus; you shall see anon.
Enter Antenor and passes over.
- CRESSIDA Who's that?
- PANDARUS That's Antenor: he has a shrewd wit, I can tell you;
and he's a man good enough, he's one o' the soundest
judgments in whosoever, and a proper man 185
of person. When comes Troilus? I'll show you
Troilus anon: if he see me, you shall see him nod at me.
- CRESSIDA Will he give you the nod?
- PANDARUS You shall see.
- CRESSIDA If he do, the rich shall have more. 190
Enter Hector and passes over.
- PANDARUS That's Hector, that, that, look you, that; there's a
fellow! Go thy way, Hector! There's a brave man,
niece. O brave Hector! Look how he looks! There's
a countenance! Is't not a brave man?
- CRESSIDA O, a brave man! 195
- PANDARUS Is a' not? It does a man's heart good. Look you what
hacks are on his helmet! Look you yonder, do you see?
Look you there: there's no jesting; there's laying on,
take't off who will, as they say: there be hacks!
- CRESSIDA Be those with swords? 200
- PANDARUS Swords! Any thing, he cares not; an the devil
come to him, it's all one. By God's lid, it does one's
heart good.

- KRESSIDA Aby nesplakal nad vejždělkem, až se v máji spálí
a zjistí, že zavodňoval kopřivu. 170
Troubení k návratu z bitvy.
- PANDARUS Slyšíš? Už se budou vracet. Pojďme si tamhle
stoupnout a koukneme se, jak potáhnou na hrad.
No tak, Kressido, neteřinko, pojďme.
- KRESSIDA Když vás to baví.
- PANDARUS Tady! Tady! Tohle je výborné místo! 175
Tady je uvidíme nejlíp. Řeknu ti, kdo je kdo,
až půjdou kolem. Ale hlavně si všimni Troila!
- KRESSIDA Ne tak nahlas.
Vystoupí Aeneas a přejde kolem.
- PANDARUS Tohle je Aeneas, udatný chlapík. Patří k výkvětu
Tróje, jen co je pravda. Ale počkej si na Troila. 180
Hned ho uvidíš.
Vystoupí Antenor a přejde kolem.
- KRESSIDA Kdo je tohle?
- PANDARUS Antenor. To je, pane, hlavička. Chlap jak
se patří. Málokomu v Tróji to myslí tak jako
jemu. A švihák. Ale kde je Troilus? Počkej, 185
až ti ho ukážu. Jen co mě uvidí, hned nám bude
kynout.
- KRESSIDA Hrozná představa.
- PANDARUS Proč?
- KRESSIDA Kynutý voják! To se vám líbí? 190
Vystoupí Hektor a přejde kolem.
- PANDARUS Tady jde Hektor. No podívej, podívej se, to je
chlapík! Hektore, jen tak dál! To je chlap udatná!
Heroj, holka, opravdický hrdina. Koukni se na
tu postavu! To je pašák!
- KRESSIDA Opravdu pašák. 195
- PANDARUS Vid'! Člověku zrovna srdce poskočí. Vidíš ty šrámy,
co má na helmici? No tohle! Kolik jich je!
To teda nebyla žádná legrace! To musel být
sec mazec! Takhle posekaná helma!
- KRESSIDA To má od mečů? 200
- PANDARUS Od mečů a vůbec všeho, jemu je to jedno.
Kdyby po něm šel sám satanáš, jemu je to fuk!
Mordyjé! To je pastva pro oči.

Enter Paris and passes over.

Yonder comes Paris, yonder comes Paris. Look ye
yonder, niece; is't not a gallant man too, is't not? 205
Why, this is brave now. Who said he came hurt home
today? He's not hurt. Why, this will do Helen's heart
good now, ha! Would I could see Troilus now!
You shall see Troilus anon.

Enter Helenus and passes over.

CRESSIDA Who's that? 210

PANDARUS That's Helenus. I marvel where Troilus is. That's
Helenus. I think he went not forth today. That's
Helenus.

CRESSIDA Can Helenus fight, uncle?

PANDARUS Helenus? No. Yes, he'll fight indifferent well. 215
I marvel where Troilus is. Hark! Do you not hear
the people cry 'Troilus'? Helenus is a priest.

Enter Troilus and passes over.

CRESSIDA What sneaking fellow comes yonder?

PANDARUS Where? Yonder? That's Deiphobus. 'Tis Troilus!
There's a man, niece! Hem! Brave Troilus! 220
The prince of chivalry!

CRESSIDA Peace, for shame, peace!

PANDARUS Mark him; note him. O brave Troilus! Look well
upon him, niece, look you how his sword is bloodied,
and his helm more hacked than Hector's, and 225
how he looks, and how he goes! O admirable youth!
He ne'er saw three and twenty. Go thy way, Troilus,
go thy way! Had I a sister were a grace, or a daughter
a goddess, he should take his choice. O admirable
man! Paris? Paris is dirt to him; and, I warrant, 230
Helen, to change, would give an eye to boot.

Enter common soldiers and pass over.

CRESSIDA Here come more.

PANDARUS Asses, fools, dolts! Chaff and bran, chaff and bran!
Porridge after meat! I could live and die i' the eyes
of Troilus. Ne'er look, ne'er look, the eagles are 235
gone: crows and daws, crows and daws! I had rather
be such a man as Troilus than Agamemnon
and all Greece.

Vystoupí Paris a přejde kolem.

A koukni, Paris. Tady jde Paris. Podívej, neteři.
To je, panečku, fešák, vid? A odvážný voják. 205
Kdo to povídal, že se vrátil domů kvůli zranění?
Vždyť je jako rybička. Helence srdíčko poskočí.
Jen aby už tu byl Troilus. Počkej si na Troila.
Hned ho uvidíš.

Vystoupí Helenus a přejde kolem.

KRESSIDA Kdo je tohle? 210

PANDARUS Helenus. Kde může ten Troilus vězet?
Helenus je to. Že by dneska vůbec nevytáh?
Tohle je Helenus.

KRESSIDA Umí Helenus bojovat, strýčku?

PANDARUS Helenus? Kdepak. Co to povídám. Umí. Docela 215
obstojně. Jenže kde zůstal Troilus? Pozor! Nezdá se ti,
že davy křičí: „Troilus?“ Helenus je kněz.

Vystoupí Troilus a přejde kolem.

KRESSIDA A kdo je tehle kuliferda?

PANDARUS Kde? Jo tamhle? To je Deifobus. Troilus!
Troilus je to. Ehm. To je chlap! Troilus! To je rytíř! 220
Sláva!

KRESSIDA Tiše! Nedělejte tady ostudu. Tiše!

PANDARUS No koukni, no podívej se na něj! Udatný Troilus!
Jen si ho pořádně prohlídni, neteřinko. Vidíš, jak má
zkrvavený meč? A helmu má ještě víc posekanou 225
než Hektor. To je chlapák! A jak si vykračuje. Mladá
krev! Ještě mu není třiadvacet. Jen tak dál, Troile!
Jen tak dál! Kdybych já měl sestru Grácii, anebo moje
dcera byla bohyně, klidně mu ji dám. To je mužskej
jedna radost. Paris? Ten je vedle něho nicka. 230
Helena by oblízla všech deset, kdyby mohla měnit.

Vystoupí vojáci a přejdou kolem.

KRESSIDA Tady jdou další.

PANDARUS Póvl, čučkaři, žabaři, třetí sorta. To je jako dát si
pečínku a pak se cpát ovesnou kaší. Zato Troilus!
Tomu bych lízal prach z bot. Šetří si oči, 235
neteři, už je po parádě. Orli jsou pryč a tohle
jsou vrány, kavky a vrány, nic víc. Takový Troilus je
podle mě lepší než Agamemnon s celým Řeckem.

CRESSIDA	There is among the Greeks Achilles, a better man than Troilus.	240
PANDARUS	Achilles! A drayman, a porter, a very camel.	
CRESSIDA	Well, well.	
PANDARUS	'Well, well!' why, have you any discretion? Have you any eyes? Do you know what a man is? Is not birth, beauty, good shape, discourse, manhood, learning, gentleness, virtue, youth, liberality, and such like, the spice and salt that season a man?	245
CRESSIDA	Ay, a minced man, and then to be baked with no date in the pie, for then the man's date's out.	250
PANDARUS	You are such a woman! One knows not at what ward you lie.	
CRESSIDA	Upon my back, to defend my belly; upon my wit, to defend my wiles; upon my secrecy, to defend mine honesty; my mask, to defend my beauty; and you, to defend all these: and at all these wards I lie, at a thousand watches.	255
PANDARUS	Say one of your watches.	
CRESSIDA	Nay, I'll watch you for that; and that's one of the chiefest of them too. If I cannot ward what I would not have hit, I can watch you for telling how I took the blow; unless it swell past hiding, and then it's past watching.	260
PANDARUS	You are such another!	265
	<i>Enter Troilus's Boy.</i>	
BOY	Sir, my lord would instantly speak with you.	
PANDARUS	Where?	
BOY	At your own house; there he unarms him.	
PANDARUS	Good boy, tell him I come.	
	<i>Exit Boy.</i>	
	I doubt he be hurt. Fare ye well, good niece.	270
CRESSIDA	Adieu, uncle.	
PANDARUS	I'll be with you, niece, by and by.	
CRESSIDA	To bring, uncle?	
PANDARUS	Ay, a token from Troilus.	

KRESSIDA	A co ten Řek Achilles? Ten je prý vůbec nejlepší.	240
PANDARUS	Achilles? Ten poskok a tatrman? Takový budižkničemu?	
KRESSIDA	Počkat! Počkat!	
PANDARUS	Jakýpak počkat? Máš ty krapet soudnosti? Koukáš očima? Víš ty, co je pořádné chlap? Copak není urozenost, krása, urostlá postava, vytříbená mluva, zmužilost, vzdělání, jemnost, ušlechtilost, mládí, velkorysost a vůbec tohle všechno kořením a solí pravého muže?	245
KRESSIDA	Jen mu tu jeho mužnost pořádně nasolte, aby mu vydržela.	250
PANDARUS	Co ty jsi za ženskou? Čím to, že člověka vždycky hned usadíš?	
KRESSIDA	Čím ho usadím? Zadkem, abych si ochránila předeck. Vtipem, abych si ochránila, co mám za lubem, počestností, abych si ochránila čest, a škraboškou, abych si ochránila své půvaby. Vás ovšem usadím prostě jen tak, abych zachránila všechno ostatní. To je má obranná linie.	255
PANDARUS	Tak si ty svoje linie hezky braň. Pozor na to.	
KRESSIDA	A vy si dejte pohov a přestaňte pozorovat, před čím se mám mít na pozoru. Protože když já si nedám pozor na své chování, vaše nevychované pozornosti mě neuchrání, abych nechovala.	260
PANDARUS	Co ty jsi za ženskou?	265
	<i>Vystoupí Troilův sluha.</i>	
SLUHA	Pane, shání vás můj pán.	
PANDARUS	A kde je?	
SLUHA	U vás v domě. Zrovna si svléká zbroj.	
PANDARUS	Řekni mu, že už jdu.	
	<i>Odejde Troilův sluha.</i>	
	Snad nebude raněný. Sbohem, neteřinko.	270
KRESSIDA	Adié, strýčku.	
PANDARUS	Na každý pád, brzy se uvidíme.	
KRESSIDA	A jaký pád máte na mysli, strýčku Pandare?	
PANDARUS	Tvůj, až uvidíš ten dáreček, co ti Troilus pošle.	

Exit.

CRESSIDA By the same token, you are a bawd. 275
 Words, vows, gifts, tears, and love's full sacrifice,
 He offers in another's enterprise;
 But more in Troilus thousand fold I see
 Than in the glass of Pandar's praise may be;
 Yet hold I off. Women are angels, wooing: 280
 Things won are done; joy's soul lies in the doing.
 That she beloved knows nought that knows not this:
 Men prize the thing ungain'd more than it is.
 That she was never yet that ever knew
 Love got so sweet as when desire did sue. 285
 Therefore this maxim out of love I teach:
 'Achievement is command; ungain'd, beseech.'
 Then though my heart's content firm love doth bear,
 Nothing of that shall from mine eyes appear.

Exeunt.

SCENE 3.
THE GRECIAN CAMP.
BEFORE AGAMEMNON'S TENT.

Sennet. Enter Agamemnon, Nestor, Ulysses, Menelaus, and others.

AGAMEMNON Princes,
 What grief hath set the jaundice on your cheeks?
 The ample proposition that hope makes
 In all designs begun on earth below
 Fails in the promised largeness: cheques and disasters 5
 Grow in the veins of actions highest rear'd,
 As knots, by the conflux of meeting sap,
 Infect the sound pine and divert his grain
 Tortive and errant from his course of growth.
 Nor, princes, is it matter new to us 10
 That we come short of our suppose so far
 That after seven years' siege yet Troy walls stand;
 Sith every action that hath gone before,
 Whereof we have record, trial did draw
 Bias and thwart, not answering the aim, 15
 And that unbodied figure of the thought
 That gave't surmised shape. Why then, you princes,
 Do you with cheeks abash'd behold our works,

Odejde.

KRESSIDA Zato vy jste dopad: jako kuplíř! 275
 Nabízí dary, cituplnou něhou
 toká a slzí, ale pro druhého.
 Troilus je stokrát více dokonalý
 než v matném lesku Pandarovy chvály.
 Však počkám. Nejvzácnější bývá žena, 280
 dokud je neznámá a nedotčená.
 Vždyť která tohle neví, neví nic,
 že muž po tom, co nemá, touží víc,
 a leckterá se sama přesvědčí,
 že marná touha bývá největší. 285
 Dodneška platí staré přísloví:
 Unikej mu, chceš-li ho ulovit.
 A proto, i když mám ho tuze ráda,
 musím mu z lásky ukazovat záda.

Odejde.

SCÉNA 3.
ŘECKÉ LEŽENÍ.
PŘED AGAMEMNONOVÝM STANEM.

Tuš. Vystoupí Agamemnon, Nestor, Odysseus, Menelaus a další.

AGAMEMNON Řekové,
 proč tváříte se takhle zbědovaně?
 Nic nedopadne tak, jak velkolepě
 to malovala lačná naděje. 5
 Překážky, zvraty často zkříží cestu
 skutkům, jež vytkly si nejvyšší mety,
 tak jako suky z přebujelé mízy
 kmen zdravé sosny nahlodají tak,
 že zpomalí a zkříví její růst. 10
 A proto ani teď nás nepřekvapí,
 že vzdor všem předpokladům valy Tróje
 po sedmiletém boji ještě stojí.
 Co svět je světem, platilo a platí,
 že do cesty se staví překážky, 15
 že nic se neodvíví přímo, lehce,
 tak, aby žhavá myšlenka se zkula
 v žádaný tvar. Proč tedy, pánové,
 hledíte nevlídně na naši věc,

	And call them shames? Which are indeed nought else	
	But the protractive trials of great Jove	20
	To find persistive constancy in men,	
	The fineness of which metal is not found	
	In fortune's love; for then the bold and coward,	
	The wise and fool, the artist and unread,	25
	The hard and soft seem all affined and kin.	
	But, in the wind and tempest of her frown,	
	Distinction, with a broad and powerful fan,	
	Puffing at all, winnows the light away;	
	And what hath mass or matter, by itself	
	Lies rich in virtue and unmingled.	30
NESTOR	With due observance of thy godlike seat,	
	Great Agamemnon, Nestor shall apply	
	Thy latest words. In the reproof of chance	
	Lies the true proof of men. The sea being smooth,	
	How many shallow bauble boats dare sail	35
	Upon her patient breast, making their way	
	With those of nobler bulk!	
	But let the ruffian Boreas once enrage	
	The gentle Thetis, and anon behold	
	The strong-ribb'd bark through liquid mountains cut,	40
	Bounding between the two moist elements,	
	Like Perseus' horse. Where's then the saucy boat	
	Whose weak untimber'd sides but even now	
	Corivall'd greatness? Either to harbour fled,	
	Or made a toast for Neptune. Even so	45
	Doth valour's show and valour's worth divide	
	In storms of fortune; for in her ray and brightness	
	The herd hath more annoyance by the breeze	
	Than by the tiger; but when the splitting wind	
	Makes flexible the knees of knotted oaks,	50
	And flies fled under shade, why, then the thing of courage	
	As roused with rage with rage doth sympathize,	
	And with an accent tuned in selfsame key	
	Retorts to chiding fortune.	
ULYSSES	Agamemnon,	
	Thou great commander, nerves and bone of Greece,	55
	Heart of our numbers, soul and only spirit.	
	In whom the tempers and the minds of all	
	Should be shut up, hear what Ulysses speaks.	
	Besides the applause and approbation,	
	<i>(To Agamemnon)</i>	

	pohanou nazýváte to, co je	
	jen zkouškou, kterou bozi prověřují	20
	si naši výdrž, fortel pravých mužů,	
	tu ryzost, kterou přízeň Štěstěny	
	zanese hlušinou. Vždyť chlap či baba,	
	mudrc či hlupák, schopný, neschopný	25
	jsou v dobách klidu jeden jako druhý.	
	Když ale zlostný víchř udeří,	
	pak oddělí se lehce zrna od plev.	
	Ten nápor odvane vše bezcenné,	
	a co má váhu, hodnotu, se zjeví	
	v nejčistší podobě jak vzácný kov.	30
NESTOR	S patřičnou úctou k tvému úřadu	
	já, Nestor, rád bych, Agamemnone,	
	rozvedl, co jsi řekl. Jen v krutých zkouškách	
	muž osvědčí svou mužnost. Na moři,	35
	které je klidné, ledasjaká bárka	
	si troufne trpělivé vody brázdit	
	po boku vznešenějších korábů.	
	Ledva však od severu zaduje,	
	co vidíme uprostřed vzdutých živlů?	
	Jak okřídlený Pegas horou vod	40
	se prodírá jen silnoboký koráb.	
	A kde je člunek? Ta titěrná loďka,	
	která se chtěla s velikostí měřit?	
	Buď rychle prchla do přístavu, nebo	45
	ji Neptun pohltil. A právě tak	
	jen v smrtících osudu se pravá chrabrost	
	oddělí od zdánlivé. V letním slunci	
	si stádo vytrpí víc od ovádů	
	než od tygra, leč když se zvedne víchř,	
	jenž sukovité duby kloní k zemi,	50
	mouchy se ztratí a odvážný tvor,	
	zburcován těmi běsy, jak sám běs	
	v souzvuku ryčném kruté udeří	
	do kruté sudby.	
ODYSSEUS	Agamemnone,	
	naš veliteli, mozku, páteři,	55
	jež sama nese tužby nás všech Řeků,	
	ty srdce zástupů, jež pro nás bije,	
	dovol, ať Odysseus promluví.	
	Než se tak stane, musím vyjádřit	
	<i>(K Agamemnonovi)</i>	

	To which, most mighty for thy place and sway, <i>(To Nestor)</i>	60
	And thou, most reverend for thy stretch'd-out life, I give to both your speeches, which were such As Agamemnon and the hand of Greece Should hold up high in brass, and such again As venerable Nestor, hatch'd in silver,	65
	Should with a bond of air, strong as the axle-tree On which heaven rides, knit all the Greekish ears To his experienced tongue, yet let it please both, Thou great, and wise, to hear Ulysses speak.	
AGAMEMNON	Speak, prince of Ithaca; and be't of less expect That matter needless, of importless burden, Divide thy lips, than we are confident, When rank Thersites opes his mastic jaws, We shall hear music, wit and oracle.	70
ULYSSES	Troy, yet upon his basis, had been down, And the great Hector's sword had lack'd a master, But for these instances. The specialty of rule hath been neglected, And, look, how many Grecian tents do stand Hollow upon this plain, so many hollow factions.	75
	When that the general is not like the hive To whom the foragers shall all repair, What honey is expected? Degree being vizarded, The unworthiest shows as fairly in the mask. The heavens themselves, the planets and this centre	80
	Observe degree, priority and place, Insisture, course, proportion, season, form, Office and custom, in all line of order; And therefore is the glorious planet Sol	85
	In noble eminence enthroned and sphered Amidst the other; whose medicinable eye Corrects the ill aspects of planets evil, And posts, like the commandment of a king, Sans cheque to good and bad. But when the planets	90
	In evil mixture to disorder wander, What plagues and what portents! What mutiny! What raging of the sea! Shaking of earth! Commotion in the winds! Frights, changes, horrors, Divert and crack, rend and deracinate	95
	The unity and married calm of states Quite from their fixure! O, when degree is shaken,	100

	tobě, jenž ověncen jsi majestátem, <i>(K Nestorovi)</i>	60
	i tobě, jehož zdobí věnec šedin, svůj obdiv k vašim slovům, jež by měla co zlatý nápis být všem na očích, můj velitelí, nebo, vzácný starče, ve stříbře vytepána do uší	65
	být řeckým vojákům, aby jak osa, kolem níž otáčí se sféry nebe, tam navždy utkvěla a vedla je. Ty velký i ty moudrý, vyslyšte mě.	
AGAMEMNON	Mluv, kníže ithacký, vždyť dá se čekat, že spíš ta huba nevymáchaná Thersites promluví jak kněz a rétor, než aby tvoje ústa vypustila cokoli plytkého, co nejde k jádru věci.	70
ODYSSEUS	Trója, jak stojí, dávno by už padla, i slavný Hektorův meč přišel by o svého pána, nebýt jedné věci: chybí nám autorita vedení. Kolik je stanů tady na té pláni, tolik je stanovisek, vůdců, názorů.	75
	Když není generál jak úl, jenž sbírá ode všech to, co dají nejlepšího, jaký je asi med? Znevažme hodnost, a nejmíň hodný bude vážit nejvíc. Vždyť samo Slunce, planety i Země	80
	v patričním sledu zachovávají subordinaci, hierarchii, směr, postavení, pořádek i řád. Veliké Slunce září nade všemi, a povýšeno do nejvyšší sféry,	85
	co první z prvních hlídá bdělým okem pohyby hvězd a ihned zakročí, když planety se uhnou ze své dráhy. Však když se stane, že se cirkulace nebeských těles pomotá a zmate,	90
	co pohrom, morů, rozbrojů a hrůz, větrných smrští, zemětřesení, vlnobití a jiných katastrof nalomí, zkruší, zničí jednotu až dosud zcela poklidného státu.	95
	Vždy když je otřesena autorita,	100

	Which is the ladder to all high designs, Then enterprise is sick! How could communities, Degrees in schools and brotherhoods in cities, Peaceful commerce from dividable shores, 105 The primogenity and due of birth, Prerogative of age, crowns, sceptres, laurels, But by degree, stand in authentic place? Take but degree away, untune that string, And, hark, what discord follows! Each thing meets 110 In mere oppugnancy: the bounded waters Should lift their bosoms higher than the shores And make a sop of all this solid globe: Strength should be lord of imbecility, And the rude son should strike his father dead: 115 Force should be right; or rather, right and wrong, Between whose endless jar justice resides, Should lose their names, and so should justice too. Then every thing includes itself in power, Power into will, will into appetite; 120 And appetite, an universal wolf, So doubly seconded with will and power, Must make perforce an universal prey, And last eat up himself. Great Agamemnon, This chaos, when degree is suffocate, 125 Follows the choking. And this neglect of degree it is That by a pace goes backward, with a purpose It hath to climb. The general's disdain'd By him one step below, he by the next, 130 That next by him beneath; so every step, Exemplified by the first pace that is sick Of his superior, grows to an envious fever Of pale and bloodless emulation. And 'tis this fever that keeps Troy on foot, 135 Not her own sinews. To end a tale of length, Troy in our weakness stands, not in her strength.	
NESTOR	Most wisely hath Ulysses here discover'd The fever whereof all our power is sick.	
AGAMEMNON	The nature of the sickness found, Ulysses, 140 What is the remedy?	
ULYSSES	The great Achilles, whom opinion crowns The sinew and the forehead of our host, Having his ear full of his airy fame,	

	po jejichž stupních pouze lze jít vzhůru, podniku hrozí krach. Čím byly by hodnosti na školách, cechovní řády, 105 pravidla zámořského obchodu, nároky prvorozených či výsady patřící věku, stavu, zásluhám bez autority, jež k nim náleží? Odstraňme kázeň, povolme tu strunu, a běda! Jaká kakofonie! 110 Všechno se z bortí, rozbouřené vody se z břehů vylíjí a celá zem bude jak cetka vlnám napospas, svalnatý blbec začne rozkazovat, syn z rozmaru zabije svého tátu, 115 zavládne pěstní právo, či spíš bezpráví, z dobra a zla se stanou prázdné pojmy a spravedlnost zmizí ze světa. Všechno pak pozdě násilí, na němž se žíví zvůle, zvůli sytí lačnost 120 a lačnost jako nenažraný vlk ve smečce se zvůli a násilím, vedena nenasytnou hltavostí, sežere sama sebe. Tento chaos, veliký Agamemnone, nastane vždy, 125 když autorita hodnosti je vepší. Pak snaha o pokrok je krokem zpět. Když generálem pohrdá ten, kdo je o stupíneček níž, a sám je pro smích nižšímu, ten zas ještě nižšímu, 130 pak na všech stupních – počínaje prvním, který si troufá na nadřizeného – zachvátí celou hierarchií mor zhoubné závisti a řevnivosti. Jen kvůli tomu Trója dosud stojí. 135 Trója se drží ne svou zásluhou, naše slabost ji drží na nohou.	
NESTOR	Opravdu moudře vystih Odyseus neduh, jímž stůně naše armáda.	
AGAMEMNON	Zjistil jsi povahu té nemoci. 140 Věděl bys také, jak ji vyléčit?	
ODYSSEUS	Veliký Achilles, který je zván údernou pěstí našich útoků, ohlušen povětrnou slávou zpych,	

Grows dainty of his worth, and in his tent	145
Lies mocking our designs: with him Patroclus	
Upon a lazy bed the livelong day	
Breaks scurril jests;	
And with ridiculous and awkward action,	
Which, slanderer, he imitation calls,	150
He pageants us. Sometime, great Agamemnon,	
Thy topless deputation he puts on,	
And, like a strutting player, whose conceit	
Lies in his hamstring, and doth think it rich	
To hear the wooden dialogue and sound	155
'Twi'x his stretch'd footing and the scaffoldage –	
Such to-be-pitied and o'er-wrested seeming	
He acts thy greatness in: and when he speaks,	
'Tis like a chime a-mending; with terms unsquared,	
Which, from the tongue of roaring Typhon dropp'd	160
Would seem hyperboles. At this fusty stuff	
The large Achilles, on his press'd bed lolling,	
From his deep chest laughs out a loud applause;	
Cries 'Excellent! 'tis Agamemnon just!	
Now play me Nestor; hem, and stroke thy beard,	165
As he being dress'd to some oration.'	
That's done, as near as the extremest ends	
Of parallels, as like as Vulcan and his wife:	
Yet god Achilles still cries 'Excellent!	
'Tis Nestor right. Now play him me, Patroclus,	170
Arming to answer in a night alarm.'	
And then, forsooth, the faint defects of age	
Must be the scene of mirth; to cough and spit,	
And, with a palsy-fumbling on his gorget,	
Shake in and out the rivet: and at this sport	175
Sir Valour dies; cries 'O, enough, Patroclus;	
Or give me ribs of steel! I shall split all	
In pleasure of my spleen.' And in this fashion,	
All our abilities, gifts, natures, shapes,	
Severals and generals of grace exact,	180
Achievements, plots, orders, preventions,	
Excitements to the field, or speech for truce,	
Success or loss, what is or is not, serves	
As stuff for these two to make paradoxes.	
NESTOR And in the imitation of these twain –	185
Who, as Ulysses says, opinion crowns	
With an imperial voice – many are infect.	

sám sebe šetří, ve stanu se válí	145
a nám se vysmívá. S ním Patroklos	
celé dny prolonoší v posteli	
a vymýšlí si na nás sprosté vtípy.	
Trapným a směšným pitvořením, které	
ten nestoudník nazývá imitací,	150
nás paroduje. Občas, veliteli,	
si vezme na paškál tvůj božský úřad	
a jako komediant, jehož chloubou	
je to, jak vrtí zadkem, jehož slastí	
je provozovat hřmotný dialog	155
– poněkud prkenný – patami o jeviště,	
v přehnaných gestech, k pláči ubohých,	
hraje tvou velikost. Když mluví, zní to	
jak nakřápnutý zvon, a výrazy má,	
že Hurikán by nevyпустиł z huby	160
takovou křiklavost. Těm nechutnostem	
se velký Achilles hlasitě chechtá,	
rozvalen na posteli jása, křičí:	
„Bravo! Hotový Agamemnon! A teď	
mi předved' Nestora. Zachrchlej Ehm!,	165
pohlad' si vous, jak když se chystá řečnit.“	
Což, vykonáno, podobá se pravdě	
tak málo jako Vulkán Venuši.	
Vznešený Achilles však plesá: „Skvělé!	
Nestor jak živý. A teď, Patrokle,	170
jak obléká se v noci při poplachu.“	
Z křehkosti stáří rázem stává se	
terč posměchu: chrchle a plivá, ztěžka	
a roztřeseně navléká si krunýř,	
však ne a ne ho zapnout. Tomuhle	175
náš hrdina se směje. Křičí: „Dost už!	
Nebo mi žebra popraskají, smíchy	
dočista puknu. Dost!“ Na tento způsob	
veškeré naše rysy, zvyky, snahy,	
jednotlivců i nás všech dohromady,	180
plány a úspěchy, rozkazy, rady,	
apely k boji, výzvy k příměří,	
vítězství, prohry, vše jim poslouží	
za námět k nejapnému vtípkování.	
NESTOR A navíc po vzoru těch dvou, jež zdobí,	185
jak Odysseus pravil, proslulost,	
nakazili se taky ostatní.	

	Ajax is grown self-will'd, and bears his head In such a rein, in full as proud a place As broad Achilles; keeps his tent like him; Makes factious feasts; rails on our state of war, Bold as an oracle, and sets Thersites, A slave whose gall coins slanders like a mint, To match us in comparisons with dirt, To weaken and discredit our exposure, How rank soever rounded in with danger.	190 195
ULYSSES	They tax our policy, and call it cowardice, Count wisdom as no member of the war, ForeSTALL prescience, and esteem no act But that of hand. The still and mental parts, That do contrive how many hands shall strike, When fitness calls them on, and know by measure Of their observant toil the enemies' weight – Why, this hath not a finger's dignity. They call this bed-work, mappery, closet-war; So that the ram that batters down the wall, For the great swing and rudeness of his poise, They place before his hand that made the engine, Or those that with the fineness of their souls By reason guide his execution.	200 205 210
NESTOR	Let this be granted, and Achilles' horse Makes many Thetis' sons. <i>A tucket.</i>	
AGAMEMNON	What trumpet? Look, Menelaus.	
MENELAUS	From Troy. <i>Enter Aeneas.</i>	
AGAMEMNON	What would you 'fore our tent?	215
AENEAS	Is this great Agamemnon's tent, I pray you?	
AGAMEMNON	Even this.	
AENEAS	May one, that is a herald and a prince, Do a fair message to his kingly ears?	
AGAMEMNON	With surety stronger than Achilles' arm 'Fore all the Greekish heads, which with one voice Call Agamemnon head and general.	220
AENEAS	Fair leave and large security. How may A stranger to those most imperial looks Know them from eyes of other mortals?	

	Ajax se začal chovat povýšeně, nosí se jako páv a v pýše si nezadá s Achillem. Ve stanu strojí hostiny pro zvané, nás kritizuje a zmetka Thersita, jehož žluč razí jak mincovna jen samé nadávky, pobízí k tomu nám se vysmívat, nás ostouzet a naše postavení, které je i tak dosti vachrlaté.	190 195
ODYSSEUS	Taktický postup mají za zbabělost, na rozvahu prý v boji není čas. Prozíravostí pohrdají, cení si pouze hrubé síly. Strategie, jež musí určit, kde a kolik vojska je třeba užít v dané chvíli, průzkum, jímž ozřejmí se síla nepřítele – to pro ně nemá ani za mák ceny. Prý je to hnidopištví, písářina. Jako by beranidlo, které boří zdi, mocné a pádné, mělo větší cenu než fortel rukou, jež ho sestrojily, anebo bystrý rozum, kterým lidé vědomě řídí jeho použití.	200 205 210
NESTOR	To kdyby platilo, Achillův kůň je cennější než deset Achillů. <i>Fanfára.</i>	
AGAMEMNON	Co to je? Menelae, zjisti, kdo to troubí.	
MENELAUS	Poselstvo z Tróje. <i>Vystoupí Aeneas.</i>	
AGAMEMNON	Co tě k nám přivádí?	215
AENEAS	Prosím, je to stan krále Agamemnona?	
AGAMEMNON	Jsi na místě.	
AENEAS	Smí princ a herold předat poselství určené jeho vznešenému sluchu?	
AGAMEMNON	Tak jistě, jak svou paží Achilles do boje vede řecké vojáky, kteří zvou Agamemnona svým vojevůdcem.	220
AENEAS	To ujištění jistě postačí. Leč jak má cizinec z tolika tváří rozeznat onu nejvznešenější?	

AGAMEMNON	How!	225
AENEAS	Ay; I ask, that I might waken reverence, And bid the cheek be ready with a blush Modest as morning when she coldly eyes The youthful Phoebus. Which is that god in office, guiding men? Which is the high and mighty Agamemnon?	230
AGAMEMNON	This Trojan scorns us; or the men of Troy Are ceremonious courtiers.	
AENEAS	Courtiers as free, as debonair, unarm'd, As bending angels; that's their fame in peace: But when they would seem soldiers, they have galls, Good arms, strong joints, true swords; and, Jove's accord, Nothing so full of heart. But peace, Aeneas, Peace, Trojan; lay thy finger on thy lips! The worthiness of praise distains his worth, If that the praised himself bring the praise forth: But what the repining enemy commends, That breath fame blows; that praise, sole sure, transcends.	235 240
AGAMEMNON	Sir, you of Troy, call you yourself Aeneas?	245
AENEAS	Ay, Greek, that is my name.	
AGAMEMNON	What's your affair I pray you?	
AENEAS	Sir, pardon; 'tis for Agamemnon's ears.	
AGAMEMNON	He hears naught privately that comes from Troy.	
AENEAS	Nor I from Troy come not to whisper him. I bring a trumpet to awake his ear, To set his sense on the attentive bent, And then to speak.	250
AGAMEMNON	Speak frankly as the wind; It is not Agamemnon's sleeping hour: That thou shalt know. Trojan, he is awake, He tells thee so himself.	255
AENEAS	Trumpet, blow loud, Send thy brass voice through all these lazy tents; And every Greek of mettle, let him know, What Troy means fairly shall be spoke aloud. <i>Trumpet sounds.</i> We have, great Agamemnon, here in Troy A prince call'd Hector – Priam is his father –	260

AGAMEMNON	Cože?	225
AENEAS	Ptám se jen, abych v pokoře se sklonil a tvářím poručil cudně se zardít jak ranní červánky, když se má zjevit ohnivý kočár slunce. Kdo z vás, panstvo, je z moci úřední váš bůh a vůdce? Který z vás je vznešený Agamemnon?	230
AGAMEMNON	Ten Trójan se nám buďto vysmívá, nebo jsou Trójané nadměru dvorní.	
AENEAS	Dvorní a mírní jako andílci, když nejsou ve zbrani a je čas míru. Však na válečném poli jsou to běsi, srdnatí, silní, zběhlí v práci s mečem. Jupiter dosvědčí mi, že se jim odvahou nikdo nevyrovná. Dost! Aenee, mlč! Dej si prst před ústa! Vždyť jak se říká, samochvála čpí, kdo sebe chválí, sebe ostouzí. Oč více platí, když tvé smělé činy ocení, byť i nerad, někdo jiný.	235 240
AGAMEMNON	Trójané, tvé jméno je Aeneas?	245
AENEAS	Přesně tak, Řeku, Aeneas.	
AGAMEMNON	A s čím jsi vlastně přišel?	
AENEAS	To s prominutím řeknu pouze králi.	
AGAMEMNON	Král nemá tajnosti před svými rádci.	
AENEAS	Však taky nenesu mu žádnou tajnost. Chci zburcovat mu sluch halasem trubky, aby mi dopřál vzácnou pozornost a vyslechl mě.	250
AGAMEMNON	Mluv volně jako vítr. Agamemnon si nedopřává spánku, chceš-li co vědět, Trójané, je vzhůru a mluví s tebou.	255
AENEAS	Zatrub, trubači, mosazným hlasem udeř v líné stany, ať každý chrabrý Řek to ví, že Trója poctivou výzvu břeskně vyhlašuje. <i>Fanfára.</i> Veliký králi, u nás v Tróji máme prince Hektora, syna Priamova,	260

	Who in this dull and long-continued truce Is rusty grown. He bade me take a trumpet, And to this purpose speak. Kings, princes, lords! If there be one among the fair'st of Greece That holds his honour higher than his ease, That seeks his praise more than he fears his peril, That knows his valour, and knows not his fear, That loves his mistress more than in confession, With truant vows to her own lips he loves, And dare avow her beauty and her worth In other arms than hers – to him this challenge. Hector, in view of Trojans and of Greeks, Shall make it good, or do his best to do it, He hath a lady, wiser, fairer, truer, Than ever Greek did couple in his arms, And will tomorrow with his trumpet call Midway between your tents and walls of Troy, To rouse a Grecian that is true in love. If any come, Hector shall honour him; If none, he'll say in Troy when he retires, The Grecian dames are sunburnt and not worth The splinter of a lance. Even so much.	265 270 275 280
AGAMEMNON	This shall be told our lovers, Lord Aeneas; If none of them have soul in such a kind, We left them all at home: but we are soldiers; And may that soldier a mere recreant prove, That means not, hath not, or is not in love! If then one is, or hath, or means to be, That one meets Hector; if none else, I am he.	285 290
NESTOR	Tell him of Nestor, one that was a man When Hector's grandsire suck'd. He is old now; But if there be not in our Grecian host One noble man that hath one spark of fire, To answer for his love, tell him from me I'll hide my silver beard in a gold beaver And in my vambrace put this wither'd brawns, And meeting him will tell him that my lady Was fairer than his grandam and as chaste As may be in the world. His youth in flood, I'll prove this truth with my three drops of blood.	295 300
AENEAS	Now heavens forbid such scarcity of youth!	
ULYSSES	Amen.	

	jehož to dlouhé, nudné příměří ničí a zmáhá. „Dej zatroubit,“ řek mi, „a rozhlas toto: Vzácni rytíři, je-li z vás Řeků aspoň jediný, kdo víc než pohodlí si váží cti, kdo hledá slávu, zhrdá nebezpečím, k odvaze zná se, zato nezná strach, kdo miluje svou dámu víc než slovy, jež volně přelétají ze rtů na rty, a kromě milostného objetí je s to jí obětovat vlastní život, ať poslouchá. Před tváří Trójanů i Řeků Hektor zkusí dokázat, že jeho dámě žádná z řeckých paní se moudrostí a krásou nevyrovná. Kdo z Řeků miluje, na výzvu trubky ať zítra dostaví se před hradby a ukáže, zač jeho láska stojí. Přijde-li někdo, boj to rozhodne, když ne, pak Hektor v Tróji rozhlásí, že Řekyně jsou špindíry a škoda je pro ně tupit meč.“ Toť prosím vše.	265 270 275 280
AGAMEMNON	Vyřídíme to řeckým milovníkům, a jestli je ta výzva nerozpálí, pak pravé muže nechali jsme doma. Jsme ve válce, a proto bude zrádce, kdo neznal, nezná, nechce znát se k lásce. Ve jménu lásky ztrestá Hektora kdejaký Řek. Když žádný, přijdu já!	285 290
NESTOR	Když Hektorův děd ještě z prsu pil, Nestor už bojoval. Nyní je starý. Však jestli v řeckých houfích nenajde se jediný muž, který má špetku cti zastat se svojí lásky, vyříd' mu, že stříbro vousu skryju zlatým hledím, brněním opásám své zvadlé paže a do očí mu řeknu, že má paní bývala ctnostnější, víc k zulíbání než jeho bába. Ať se mladík snaží, můj žejdlík krve mě dost rozkuráží.	295 300
AENEAS	Snad probůh mládí v Řecku nevymřelo!	
ODYSSEUS	Amen.	

AGAMEMNON	Fair Lord Aeneas, let me touch your hand; To our pavilion shall I lead you, sir. Achilles shall have word of this intent; So shall each lord of Greece, from tent to tent. Yourself shall feast with us before you go And find the welcome of a noble foe. <i>Exeunt all but Ulysses and Nestor.</i>	305
ULYSSES	Nestor!	310
NESTOR	What says Ulysses?	
ULYSSES	I have a young conception in my brain; Be you my time to bring it to some shape.	
NESTOR	What is't?	
ULYSSES	This 'tis: Blunt wedges rive hard knots: the seeded pride That hath to this maturity blown up In rank Achilles must or now be cropp'd, Or, shedding, breed a nursery of like evil, To overbulk us all.	315
NESTOR	Well, and how?	320
ULYSSES	This challenge that the gallant Hector sends, However it is spread in general name, Relates in purpose only to Achilles.	
NESTOR	The purpose is perspicuous even as substance, Whose grossness little characters sum up: And, in the publication, make no strain, But that Achilles, were his brain as barren As banks of Libya – though, Apollo knows, 'Tis dry enough – will, with great speed of judgment, Ay, with celerity, find Hector's purpose Pointing on him.	325 330
ULYSSES	And wake him to the answer, think you?	
NESTOR	Yes, 'tis most meet: whom may you else oppose, That can from Hector bring his honour off, If not Achilles? Though't be a sportful combat, Yet in the trial much opinion dwells; For here the Trojans taste our dear'st repute With their finest palate: and trust to me, Ulysses, Our imputation shall be oddly poised In this vile action; for the success, Although particular, shall give a scantling Of good or bad unto the general;	335 340

AGAMEMNON	Dejte mi rámě, principi Aenee, a vstupte, prosím, ke mně do stanu. Tu výzvu ihned sdělím Achillovi a všichni v ležení se o ní doví. Teď pojďme jíst. Ať poznáte, jak vřele si vážíme vzácného nepřítele. <i>Odejdou všichni kromě Odyssea a Nestora.</i>	305
ODYSSEUS	Nestore!	310
NESTOR	Přeješ si, Odyssee?	
ODYSSEUS	V hlavě mám zárodek jistého plánu. Popřejte mu svůj čas, ať může dozrát.	
NESTOR	A o co jde?	
ODYSSEUS	O tohle: Na hrubý pytel hrubou záplatu. Zasetá pýcha v kyprém Achillovi tak zbujela, že buď ji vyhubíme, nebo nás přeroste a pohlítí, jestli se rozsemení.	315
NESTOR	Co chceš dělat?	320
ODYSSEUS	Ta výzva sice zní dost všeobecně, jistě však je, že Hektor počítá předně a jmenovitě s Achillem.	
NESTOR	To jistě počítá. Žák z první třídy, co spočítat je s to jedna a jedna, by došel k témuž jmenovateli. A tak by Achilles musel mít v hlavě písek Libyjské pouště – vyprahlo tam má až až –, kdyby ho okamžitě nenapadlo, že Hektor ve své výzvě počítá s ním.	325 330
ODYSSEUS	A myslíte si, že mu odpoví?	
NESTOR	Jakpak by ne! Kdo jiný moh by se ctí vyváznout z boje s Hektorem, když ne sám Achilles? Ač je to pouze souboj, v sázce je příliš mnoho. Trójané svým nejjemnějším patrem okusí, co máme nejvybranějšího. Věř mi, že stejně je to hazard, který může mít těžké následky. Protože úspěch jednoho muže ovlivní buď v dobrém, či ve zlém všechny kolem. Osnova	335 340

And in such indexes, although small pricks
 To their subsequent volumes, there is seen
 The baby figure of the giant mass 345
 Of things to come at large. It is supposed
 He that meets Hector issues from our choice
 And choice, being mutual act of all our souls,
 Makes merit her election, and doth boil,
 As 'twere from us all, a man distill'd 350
 Out of our virtues; who miscarrying,
 What heart receives from hence the conquering part,
 To steel a strong opinion to themselves?
 Which entertain'd, limbs are his instruments,
 In no less working than are swords and bows 355
 Directive by the limbs.

ULYSSES Give pardon to my speech:
 Therefore 'tis meet Achilles meet not Hector.
 Let us, like merchants, show our foulest wares,
 And think, perchance, they'll sell; if not, 360
 The lustre of the better yet to show,
 Shall show the better. Do not consent
 That ever Hector and Achilles meet;
 For both our honour and our shame in this
 Are dogg'd with two strange followers. 365

NESTOR I see them not with my old eyes: what are they?

ULYSSES What glory our Achilles shares from Hector,
 Were he not proud, we all should share with him:
 But he already is too insolent;
 And we were better parch in Afric sun 370
 Than in the pride and salt scorn of his eyes,
 Should he 'scape Hector fair. If he were foil'd,
 Why then, we did our main opinion crush
 In taint of our best man. No, make a lottery;
 And, by device, let blockish Ajax draw 375
 The sort to fight with Hector. Among ourselves
 Give him allowance for the better man;
 For that will physic the great Myrmidon
 Who broils in loud applause, and make him fall
 His crest that prouder than blue Iris bends. 380
 If the dull brainless Ajax come safe off,
 We'll dress him up in voices: if he fail,
 Yet go we under our opinion still
 That we have better men. But, hit or miss,

je také pouze nepatrnou částí
 patřičných spisů, přesto obsahuje 345
 v malém už vše, co rozroste se časem
 ve veledílo. Zřejmě je, že ten,
 kdo přijme výzvu, prošel naší volbou,
 a volba, to je kotel, v němž se sváří
 kvality všech, s jediným cílem: najít
 jedince, který bude kvintesencí 350
 veškerých našich ctností. Když ten zklame,
 jak posílí to ducha nepřítele
 a zvedne jeho sebevědomí,
 ten nástroj, který dává sílu pažím
 a pohání je stejně usilovně, 355
 jak usilovně paže vládnou mečem!

ODYSSEUS A právě proto, jestli dovolíte,
 bych radši neposílal Achilla.
 Jak kupci nabídneme nejdřív ležák
 s nadějí, že se prodá. Pokud ne, 360
 oč lepší bude, že je pod pultem
 schované lepší zboží. Nedopusťme,
 aby se Achilles s Hektorem utkal,
 neboť ať zvítězí či prohraje,
 my prohrajeme v každém případě. 365

NESTOR Mé staré oči jaksi nevidí –

ODYSSEUS Čest, jíž by dobyl na Hektorovi,
 by zdobila i nás, kdyby byl méně pyšný.
 Leč jeho nadutost už nezná mezí
 a raděj bych se ocit v žáru pouště 370
 než v žáru jeho sálající pýchy,
 kdyby snad vyhrál. Jestli podlehne,
 pak ztrátou nejlepšího ztratíme
 svůj hlavní trumf. Spíš dejme losovat
 a zařídme, ať los si vytáhne 375
 ten tupec Ajax, načež mezi lidmi
 rozhlásíme, že stejně vyhrál lepší.
 To tomu náfukovi Achillovi,
 který se rochní ve své vlastní slávě,
 dá řádnou lekci, vezme vítr z plachet. 380
 A když ten mamlas Ajax vyhraje,
 budem ho oslavovat o to víc,
 když prohraje, náš věhlas neutrpí,
 když jsou tu ještě lepší. Tak či onak,

Our project's life this shape of sense assumes: 385
Ajax employ'd plucks down Achilles' plumes.
NESTOR Ulysses,
Now I begin to relish thy advice;
And I will give a taste of it forthwith
To Agamemnon: go we to him straight. 390
Two curs shall tame each other: pride alone
Must tarre the mastiffs on, as 'twere their bone.
Exeunt.

---

náš plán bude mít skvělý účinek: 385
Ajaxem Achillovi srazí hřebínek.
NESTOR Odyssee,
zdá se, že přicházím tvé radě na chuť.
Tu delikatesu však ihned musíme
nabídnout Agamemnonovi. Pojdme. 390
Dva kohoutci, co v pýše soupeří,
si jaksepatří vjedou do peří.
Odejdou.

ACT II.

SCENE 1.

A PART OF THE GRECIAN CAMP.

Enter Ajax and Thersites.

AJAX Thersites!

THERSITES Agamemnon, how if he had boils? Full, all over,
generally?

AJAX Thersites!

THERSITES And those boils did run? Say so: did not the 5
general run then? Were not that a botchy core?

AJAX Dog!

THERSITES Then would come some matter from him;
I see none now.

AJAX Thou bitch-wolf's son, canst thou not hear? 10
(Beating him) Feel, then.

THERSITES The plague of Greece upon thee, thou mongrel
beef-witted lord!

AJAX Speak then, thou vinewedst leaven, speak: I will
beat thee into handsomeness. 15

THERSITES I shall sooner rail thee into wit and holiness: but,
I think, thy horse will sooner con an oration than
thou learn a prayer without book. Thou canst strike,
canst thou? A red murrain o' thy jade's tricks!

AJAX Toadstool, learn me the proclamation. 20

THERSITES Dost thou think I have no sense, thou strikest me thus?

AJAX The proclamation!

THERSITES Thou art proclaimed a fool, I think.

AJAX Do not, porpentine, do not: my fingers itch.

THERSITES I would thou didst itch from head to foot and I had 25
the scratching of thee; I would make thee the
loathsomest scab in Greece. When thou art forth in
the incursions, thou strikest as slow as another.

JEDNÁNÍ II.

SCÉNA 1.

V ŘECKÉM LEŽENÍ.

Vystoupí Ajax a Thersites.

AJAX Thersite!

THERSITES A kdyby generál Agamemnon chytil úplavici,
za co ji bude držet?

AJAX Thersite!

THERSITES A jestli ji neudrží a dopustí, že ji pustí, až to spustí, 5
to bude, pane, generální spoušť.

AJAX Ty zmetku!

THERSITES I když spíš ne, protože – nechci generalizovat – náš
generál se nezmůže ani na tentononc.

AJAX Ty vlčí záprtku, neslyšíš mě? Tumaš, abys mě aspoň 10
cejtil. *(Bije ho)*

THERSITES Mor na tebe, ty podvraťácká nádhero s telecím
mozkem!

AJAX Tak budeš mluvit, blivajzníku? Nebo tě zfuckuju do
lidský podoby. 15

THERSITES To já spíš tebe usprostáčím do slušnýho člověka.
Jenže to se dřív tvůj kuň naučí z listu zdravici,
než ty se naučíš spatra slušně pozdravit. Mlátit
dovedeš, ty kopyto, ale nic víc.

AJAX Řekneš mi už konečně, co vyhlásili, ty prdimůro? 20

THERSITES Pleteš si mě s vlastní natvrđlostí, že do mě tak bušíš?

AJAX Co vyhlásili?

THERSITES Tebe za pitomce.

AJAX Nepřej si mě, skrčku, svrbí mě dlaň.

THERSITES Ještě že nesvrbíš celej! Já bych ti dal drbání, 25
že by z tebe byl nejohavnější strupatec v celým
Řecku. Teď ti to mlátí, ale v poli jsi mátoha,
že to svět neviděl.

AJAX	I say, the proclamation!	
THERSITES	Thou grumblest and railest every hour on Achilles, and thou art as full of envy at his greatness as Cerberus is at Proserpina's beauty, ay, that thou barkest at him.	30
AJAX	Mistress Thersites!	
THERSITES	Thou shouldest strike him.	35
AJAX	Cobloaf!	
THERSITES	He would pun thee into shivers with his fist, as a sailor breaks a biscuit.	
AJAX	You whoreson cur! (<i>Beating him</i>)	
THERSITES	Do, do.	40
AJAX	Thou stool for a witch!	
THERSITES	Ay, do, do; thou sodden-witted lord! Thou hast no more brain than I have in mine elbows; an asinico may tutor thee: thou scurvy-valiant ass! Thou art here but to thrash Trojans; and thou art bought and sold among those of any wit, like a barbarian slave. If thou use to beat me, I will begin at thy heel, and tell what thou art by inches, thou thing of no bowels, thou!	45
AJAX	You dog!	
THERSITES	You scurvy lord!	50
AJAX	You cur! (<i>Beating him</i>)	
THERSITES	Mars his idiot! Do, rudeness; do, camel; do, do. <i>Enter Achilles and Patroclus.</i>	
ACHILLES	Why, how now, Ajax! Wherefore do you thus? How now, Thersites! What's the matter, man?	
THERSITES	You see him there, do you?	55
ACHILLES	Ay; what's the matter?	
THERSITES	Nay, look upon him.	
ACHILLES	So I do: what's the matter?	
THERSITES	Nay, but regard him well.	
ACHILLES	'Well!' why, I do so.	60
THERSITES	But yet you look not well upon him; for whosoever you take him to be, he is Ajax.	
ACHILLES	I know that, fool.	
THERSITES	Ay, but that fool knows not himself.	

AJAX	Povídám, co hlásili?	
THERSITES	Pořád se navážíš do Achilla, ale přitom tě žere bledá30 závist, že jsi vedle něho nula. Žárlíš na něho jak ten čokl Kerberos na spanilou Proserpinu, ale dokážeš jen štěkat!	
AJAX	Ty sralbotko!	
THERSITES	Jeho zkus mlátit.	35
AJAX	Ty zapšklá hnido!	
THERSITES	Pěstí by tě rozmáz na cimprcampr, ty jeden suchare.	
AJAX	Psisko mizerný! (<i>Bije ho</i>)	
THERSITES	Tak si posluž.	40
AJAX	Veleprcku ubzděná!	
THERSITES	Jen do toho, vaše zabeďněnosti. Máš v hlavě míň rozumu než já v lokti. Choď do oslí školy, tam tě naučí, ty mezku. Stejně nejsi nic víc než bezduchý buchar, co si ho ti chytřejší najali, aby bušil do Trójanů. Ale jestli nepřestaneš bušit do mě, spočítám ti od hlavy k patě píd' po pídi, co jsi zač, ty surovče.	45
AJAX	Spratku!	
THERSITES	Frajere libovej!	50
AJAX	Ty magore! (<i>Bije ho</i>)	
THERSITES	Jen si posluž, ty armádní šašku, jen do mě, vembloude! <i>Vystoupí Achilles a Patrokus.</i>	
ACHILLES	Co děláš, Ajaxi? No tak, už dost! Thersite! Co se děje? Co se stalo?	
THERSITES	Vidíte ho?	55
ACHILLES	No vidím. A co má být?	
THERSITES	Jen se na něho pořádně podívejte.	
ACHILLES	Však se dívám. O co jde?	
THERSITES	Jen jestli se díváte dobře.	
ACHILLES	No ovšem, jak jinak?	60
THERSITES	Ale stejně se dobře nedíváte, protože ať ho máte, zač ho máte, tohleto je Ajax.	
ACHILLES	To vím taky, tele. Přece ho znám.	
THERSITES	Ale to tele se nezná.	

AJAX	Therefore I beat thee.	65
THERSITES	Lo, lo, lo, lo, what modicums of wit he utters! His evasions have ears thus long. I have bobbed his brain more than he has beat my bones: I will buy nine sparrows for a penny, and his pia mater is not worth the ninth part of a sparrow. This lord, Achilles, Ajax, who wears his wit in his belly and his guts in his head, I'll tell you what I say of him.	70
ACHILLES	What?	
THERSITES	I say, this Ajax – <i>Ajax offers to beat him.</i>	
ACHILLES	Nay, good Ajax.	75
THERSITES	Has not so much wit –	
ACHILLES	Nay, I must hold you.	
THERSITES	As will stop the eye of Helen's needle, for whom he comes to fight.	
ACHILLES	Peace, fool!	80
THERSITES	I would have peace and quietness, but the fool will not: he there: that he: look you there.	
AJAX	O thou damned cur! I shall –	
ACHILLES	Will you set your wit to a fool's?	
THERSITES	No, I warrant you; for a fool's will shame it.	85
PATROCLUS	Good words, Thersites.	
ACHILLES	What's the quarrel?	
AJAX	I bade the vile owl go learn me the tenor of the proclamation, and he rails upon me.	
THERSITES	I serve thee not.	90
AJAX	Well, go to, go to.	
THERSITES	I serve here voluntarily.	
ACHILLES	Your last service was sufferance, 'twas not voluntary: no man is beaten voluntary: Ajax was here the voluntary, and you as under an impress.	95
THERSITES	E'en so; a great deal of your wit, too, lies in your sinews, or else there be liars. Hector have a great catch, if he knock out either of your brains: a' were as good crack a fusty nut with no kernel.	
ACHILLES	What, with me too, Thersites?	100

AJAX	Proto tě taky mlátím.	65
THERSITES	He, he, he! To je vtipálek, co? Jeho duchamornosti mají oslí uši. Ten když přemýšlí, tak se mu dělají větší boule na mozku než mně po těle po té jeho nakládačce. A jestli se do jedné makovice vejde tisíc zrněk máku, tak on v té své makovici nemá rozumu za mák. Milý Achille, tenhle Ajax přemýšlí zadkem a v hlavě má natento. A něco vám o něm povím.	70
ACHILLES	No co?	
THERSITES	Povídám, tenhle Ajax – <i>Ajax se ho chystá udeřit.</i>	
ACHILLES	Ale, Ajaxi.	75
THERSITES	– nemá ani tolik rozumu –	
ACHILLES	Ne, to nedovolím!	
THERSITES	– co by obmyslilo díрку, kterou má sličná Helena na jehle.	
ACHILLES	Tak dost už, blázne, měj rozum!	80
THERSITES	Což o to, já mám rozum, ale tenhle blázen ho nemá. No podívejte se na něj!	
AJAX	Ty paznehte, já tě –	
ACHILLES	Co bys taky chtěl od blázna za rozum?	
THERSITES	Svůj mu neprodám a za jeho nedám zlámanou grešli.	85
PATROKLUS	Trefně řečeno, Thersite.	
ACHILLES	O co vůbec jde?	
AJAX	Poslal jsem ho, vejra vošklivýho, aby zjistil, co vyhlašovali, a on se do mě pustil.	
THERSITES	Nejsem tvůj sluha.	90
AJAX	Že ne?	
THERSITES	Sloužím pouze z vlastní vůle.	
ACHILLES	To je ale pěkná volovina, když se přitom necháš mlátit. Jenom vůl se nechá mlátit z vlastní vůle.	95
THERSITES	No jo, další vtipálek, který nemít svaly až na mozku, bude slabý duchem. Hector riskuje nastuzení, až jednomu nebo druhému z vás rozkřápně palici a vyvalí se průvan.	
ACHILLES	Cože? Do mě taky?	100

THERSITES	There's Ulysses and old Nestor, whose wit was mouldy ere your grandsires had nails on their toes, yoke you like draught-oxen and make you plough up the wars.	
ACHILLES	What, what?	105
THERSITES	Yes, good sooth: to, Achilles! To, Ajax! To!	
AJAX	I shall cut out your tongue.	
THERSITES	'Tis no matter! I shall speak as much as thou afterwards.	
PATROCLUS	No more words, Thersites; peace!	
THERSITES	I will hold my peace when Achilles' brach bids me, shall I?	110
ACHILLES	There's for you, Patroclus.	
THERSITES	I will see you hanged, like clotpoles, ere I come any more to your tents: I will keep where there is wit stirring and leave the faction of fools.	115
	<i>Exit.</i>	
PATROCLUS	A good riddance.	
ACHILLES	Marry, this, sir, is proclaim'd through all our host: That Hector, by the fifth hour of the sun, Will with a trumpet 'twixt our tents and Troy Tomorrow morning call some knight to arms That hath a stomach; and such a one that dare Maintain – I know not what: 'tis trash. Farewell.	120
AJAX	Farewell. Who shall answer him?	
ACHILLES	I know not: 'tis put to lottery; otherwise He knew his man.	125
AJAX	O, meaning you. I will go learn more of it.	
	<i>Exeunt.</i>	

SCENE 2.**TROY. A ROOM IN PRIAM'S PALACE.***Enter Priam, Hector, Troilus, Paris, and Helenus.*

PRIAM	After so many hours, lives, speeches spent, Thus once again says Nestor from the Greeks: 'Deliver Helen, and all damage else – As honour, loss of time, travail, expense, Wounds, friends, and what else dear that is consumed	5

THERSITES	A volové jste vy dva. K tomu, abyste jim zvorali pole válečná, vás zapřáhli Odysseus s tím dědkem Nestorem, kterému okoral mozek už dřív, než vaši dědové měli první zub.	
ACHILLES	Cože?	105
THERSITES	Vidličky a nože! Hyjó, volečkové, hyjó!	
AJAX	Jazyk ti uříznu.	
THERSITES	Takový jazykový schopnosti jako ty budu mít i bez něj.	
PATROKLUS	Buď už zticha, Thersite! Mlč!	
THERSITES	To by tak hrálo, aby mi ještě poroučel Achillův domáci mazlíček.	110
ACHILLES	I na tebe došlo, Patrokle.	
THERSITES	Na vás na všechny dojde, tatrmáni, jen co vás pověsí. Sem k vám už nepáchnu. Radši se budu zdržovat tam, kde to zurčí duchem, a ne mezi bandou pitomců.	115
	<i>Odejde.</i>	
PATROKLUS	Konečně je pryč.	
ACHILLES	Před celým vojskem vyhlásili, pane, že zítra ráno v pět, než vyjde slunce, Hektor se postaví před valy Tróje a hlasem trubky vyzve toho z Řeků, jenž bude mít odvahu dokázat – už nevím jakou hloupost. Poroučím se.	120
AJAX	A víte, pane, kdo mu odpoví?	
ACHILLES	To nevím, prý se bude losovat, jinak bych věděl, kdo to bude. Sbohem.	125
AJAX	To myslíš sebe? Ještě uvidíme.	
	<i>Odejdou.</i>	

SCÉNA 2.**TRÓJA. V PRIAMOVĚ PALÁCI.***Vystoupí Priamus, Hektor, Troilus, Paris a Helenus.*

PRIAMUS	Těch let a životů a slov, co padlo, a po tom všem nám znovu píše Nestor: „Vraťte nám Helenu, a všechny ztráty: cti, času, nákladů, potu i krve, nejdražších přátel, všeho, co už zhlthla	5

	In hot digestion of this cormorant war – Shall be struck off.’ Hector, what say you to’t?	
HECTOR	Though no man lesser fears the Greeks than I As far as toucheth my particular, Yet, dread Priam, There is no lady of more softer bowels, More spongy to suck in the sense of fear, More ready to cry out ‘Who knows what follows?’ Than Hector is: the wound of peace is surety, Surety secure; but modest doubt is call’d The beacon of the wise, the tent that searches To the bottom of the worst. Let Helen go: Since the first sword was drawn about this question, Every tithe soul, ’mongst many thousand dismes, Hath been as dear as Helen; I mean, of ours: If we have lost so many tenths of ours, To guard a thing not ours nor worth to us, Had it our name, the value of one ten, What merit’s in that reason which denies The yielding of her up?	10 15 20
TROILUS	Fie, fie, my brother! Weigh you the worth and honour of a king So great as our dread father in a scale Of common ounces? Will you with counters sum The past proportion of his infinite? And buckle in a waist most fathomless With spans and inches so diminutive As fears and reasons? Fie, for godly shame!	25 30
HELENUS	No marvel, though you bite so sharp at reasons, You are so empty of them. Should not our father Bear the great sway of his affairs with reasons, Because your speech hath none that tells him so?	35
TROILUS	You are for dreams and slumbers, brother priest; You fur your gloves with reason. Here are your reasons: You know an enemy intends you harm; You know a sword employ’d is perilous, And reason flies the object of all harm: Who marvels then, when Helenus beholds A Grecian and his sword, if he do set The very wings of reason to his heels And fly like chidden Mercury from Jove, Or like a star disorb’d? Nay, if we talk of reason, Let’s shut our gates and sleep: manhood and honour	40 45

	lačná a neukojitelná válka, necháme stranou.“ Co ty na to, synu?	
HEKTOR	I když snad nikdo nebojí se Řeků míň nežli já, osobně vzato, otče, vznešený Priame, z žen málokterá je tak útlocitná, schopná jak houba nasát strach a volat: „Co z toho pojde?“, jako jsem já, Hektor. Nejtěžší ránu může vrazit míru přílišná jistota. Však pochybnost je radou moudrých, sondou, která hledí až na dno nejhoršího. Vraťme Helenu. Od chvíle, kdy byl tasen první meč, z tisíců našich padlých každý byl nám stejně cenný jako ona jim. Když našich jsme se vzdali na tisíc pro jednu cizí, která nemá cenu, i kdyby naší byla, tisíce jednoho padlého, nevidím důvod, proč se jí nevzdat.	10 15 20
TROILUS	Že se nestydíš! Chceš vážit na unce jak hokynář hodnotu, význam krále? Natož krále tak mocného a úctyhodného jako náš otec? Chtěl bys odměřovat po špetkách jeho nezměrnost a krájet kudličkou směšných obav, rozumů, na plátky jeho velikost? Fuj, bratře!	25 30
HELENUS	Nedivím se, že sočíš na rozum, když sám ho nemáš. Měl by otec Priam při správě státních záležitostí zavrhnout rozum, jak mu hloupě radíš?	35
TROILUS	Nejradši sníš a spíš, můj bratře knězi. Tvé rozumy jsou hloupá chytristika. Víš, že tvůj nepřítel chce tvoje zlo, a víš, že meč je nebezpečná zbraň. Proto ti rozum velí: Honem uteč! Jakýpak div, že když náš Helenus uvidí Řeka s mečem, připne si na paty křídla rozumu a frnk! jak rošťák Merkur, jako meteor hned letí pryč. Tak buďme rozumní, zamkněme bránu a hup do postele.	40 45

	Should have hare-hearts, would they but fat their thoughts With this cramm'd reason: reason and respect Make livers pale and lustihood deject.	50
HECTOR	Brother, She is not worth what she doth cost the holding.	
TROILUS	What is aught, but as 'tis valued?	
HECTOR	But value dwells not in particular will; It holds his estimate and dignity As well wherein 'tis precious of itself As in the prizer: 'tis mad idolatry To make the service greater than the god And the will dotes that is attributive To what infectiously itself affects, Without some image of the affected merit.	55 60
TROILUS	I take today a wife, and my election Is led on in the conduct of my will; My will enkindled by mine eyes and ears, Two traded pilots 'twixt the dangerous shores Of will and judgment: how may I avoid, Although my will distaste what it elected, The wife I chose? There can be no evasion To blench from this and to stand firm by honour: We turn not back the silks upon the merchant, When we have soil'd them, nor the remainder viands We do not throw in unrespective sieve, Because we now are full. It was thought meet Paris should do some vengeance on the Greeks: Your breath of full consent bellied his sails; The seas and winds, old wranglers, took a truce And did him service: he touch'd the ports desired, And for an old aunt whom the Greeks held captive, He brought a Grecian queen, whose youth and freshness Wrinkles Apollo's, and makes stale the morning. Why keep we her? The Grecians keep our aunt: Is she worth keeping? Why, she is a pearl, Whose price hath launch'd above a thousand ships, And turn'd crown'd kings to merchants. If you'll avouch 'twas wisdom Paris went – As you must needs, for you all cried 'Go, go,' – If you'll confess he brought home noble prize – As you must needs, for you all clapp'd your hands And cried 'Inestimable!' – why do you now The issue of your proper wisdoms rate,	65 70 75 80 85 90

	Kdyby se čest měla cpát rozumem, pak vezme do zaječích. Z rozumnosti člověku blednou játra, měknou kosti.	50
HEKTOR	Bratře! Nestojí za to, co nás všechny stála.	
TROILUS	Nic nemá cenu, než jak sám to ceníš.	
HEKTOR	Copak je pocit mírou hodnoty? Čeho si ceníme a vážíme, má hodnotu, jen pokud je to vzácné i samo o sobě. Klást službu bohu nad boha samého je modloslužba. A zbožňující rozpaluje často sám sebe vlastním citem, přičemž cit pro toho, jehož zbožňuje, mu chybí.	55 60
TROILUS	Dneska si беру ženu a má volba se řídí touhou, kterou roznítily mé oči a mé uši, lodivodí, co řídí plavbu mezi útesy citu a rozumu. Když cit je pryč a moje touha už je nasyčena, mám tu, již jsem si vybral, opustit? O útes rozumu rozbít svou čest? Copak je možné vrátit kupci šátek, který jsme ušmudlali? Na smetiště vyhodit zbylé jídlo jenom proto, že máme dost? Všichni jsme uvítali, že Paris pojede se pomstít Řekům. Váš hlučný souhlas nafoukl mu plachty. Dva věční rváči, moře s větrem, svorně ho ruku v ruce vedli do přístavu a on za starou tetu, zajatou Řeky, přivezl královnu tak krásnou, že Apollo by vedle ní byl strašák. Proč ji tu máme? Přece za tu tetu! A stojí za to? Je to, panstvo, perla, pro niž přes tisíc lodí vyrazilo a kvůli ní se z králů stali kupci. Když připustíte, že měl Paris vyplout, což musíte, když křičeli jste: „Jeď!“, když přiznáte, že přivez vzácnou kořist, což musíte, když tleskali jste jí a křičeli: „Je úchvatná!“, proč nyní odsuzujete vlastní úsudek	65 70 75 80 85 90

	And do a deed that fortune never did, Beggar the estimation which you prized Richer than sea and land? O, theft most base, That we have stol'n what we do fear to keep! But, thieves, unworthy of a thing so stol'n, That in their country did them that disgrace, We fear to warrant in our native place!	95
CASSANDRA	<i>(Within)</i> Cry, Trojans, cry!	
PRIAM	What noise? What shriek is this?	
TROILUS	'Tis our mad sister, I do know her voice.	
CASSANDRA	<i>(Within)</i> Cry, Trojans!	100
HECTOR	It is Cassandra. <i>Enter Cassandra, raving.</i>	
CASSANDRA	Cry, Trojans, cry! Lend me ten thousand eyes, And I will fill them with prophetic tears.	
HECTOR	Peace, sister, peace!	
CASSANDRA	Virgins and boys, mid-age and wrinkled eld, Soft infancy, that nothing canst but cry, Add to my clamours! Let us pay betimes A moiety of that mass of moan to come. Cry, Trojans, cry! Practise your eyes with tears! Troy must not be, nor goodly Ilion stand; Our firebrand brother, Paris, burns us all. Cry, Trojans, cry! A Helen and a woe: Cry, cry! Troy burns, or else let Helen go. <i>Exit.</i>	105 110
HECTOR	Now, youthful Troilus, do not these high strains Of divination in our sister work Some touches of remorse? Or is your blood So madly hot that no discourse of reason, Nor fear of bad success in a bad cause, Can qualify the same?	115
TROILUS	Why, brother Hector, We may not think the justness of each act Such and no other than event doth form it, Nor once deject the courage of our minds, Because Cassandra's mad: her brain-sick raptures Cannot distaste the goodness of a quarrel Which hath our several honours all engaged	120 125

	a vrtkavěji nežli Štěstěna tu, již jste vychválili do nebe, teď posíláte k ďasu? Zloděj, který má strach si nechat, co vzal, je jak my nehoden svého lupu, když tu, pro niž jsme troufli si až do ciziny jít, si netroufáme doma uhájit.	95
KASSANDRA	<i>(Za scénou)</i> Plač, Trójo, plač!	
PRIAMUS	Co je to? Kdo to kvílí?	
TROILUS	Sestra. Zas blázní. Poznávám ten hlas.	
KASSANDRA	<i>(Za scénou)</i> Plač, Trójo, plač!	100
HEKTOR	Chudák Kassandra! <i>Vystoupí šílená Kassandra.</i>	
KASSANDRA	Plač, Trójo! Dej mi deset tisíc očí, má věštba naplní je slzami!	
HEKTOR	Sestřičko, uklidni se!	
KASSANDRA	Panny a chlapci, muži, ženy, starci, robátka, která znáte pouze pláč, bědujte se mnou, zatím splácejte slzami dluh všech příštích záplav nářků. Trójané, plačte! Učte oči pláči! S Trójou je konec, nemá, nesmí být! Ohnivý bratr Paris všechny spálí. Plač, Trójo, plač! Helena je tvůj zmar. Vyžeň ji, nebo čekej na požár! <i>Odejde.</i>	105 110
HEKTOR	Tak co, bratříčku, ani trochu s tebou ta prapodivná slova nepohnou? Nevěříš věštám? Nejsi pověřivý? Nebo jsi prostě blázen, prudeš, který je hluchý k důvodům a nemá strach, že špatná věc končí špatně?	115
TROILUS	Bratře, copak lze oprávněnost činu soudit až podle výsledku? Což naše odvaha závisí na tom, jestli sestra šlípí? Copak by mohly její záchvaty prorocké zběsilosti rozvrátit, znevážit boj, jemuž jsme všichni dali,	120 125

	To make it gracious. For my private part, I am no more touch'd than all Priam's sons: And Jove forbid there should be done amongst us Such things as might offend the weakest spleen To fight for and maintain!	130
PARIS	Else might the world convince of levity As well my undertakings as your counsels: But I attest the gods, your full consent Gave wings to my propension and cut off All fears attending on so dire a project. For what, alas, can these my single arms? What propugnation is in one man's valour, To stand the push and enmity of those This quarrel would excite? Yet, I protest, Were I alone to pass the difficulties And had as ample power as I have will, Paris should ne'er retract what he hath done, Nor faint in the pursuit.	135 140
PRIAM	Paris, you speak Like one besotted on your sweet delights: You have the honey still, but these the gall; So to be valiant is no praise at all.	145
PARIS	Sir, I propose not merely to myself The pleasures such a beauty brings with it; But I would have the soil of her fair rape Wiped off, in honourable keeping her. What treason were it to the ransack'd queen, Disgrace to your great worths and shame to me, Now to deliver her possession up On terms of base compulsion! Can it be That so degenerate a strain as this Should once set footing in your generous bosoms? There's not the meanest spirit on our party Without a heart to dare or sword to draw When Helen is defended, nor none so noble Whose life were ill bestow'd or death unfamed Where Helen is the subject; then, I say, Well may we fight for her whom, we know well, The world's large spaces cannot parallel.	150 155 160
HECTOR	Paris and Troilus, you have both said well, And on the cause and question now in hand Have glozed, but superficially: not much Unlike young men, whom Aristotle thought	165

	co je v nás nejlepšího, svoji čest? To mě jak všechny Priamovy syny nechává chladným. Chraňte bozi, aby v nás tyhle věci mohly otupit bojovnost, odvahu a odhodlání.	130
PARIS	Vždyť jinak by svět chápal jako rozmar můj čin a vaši podporu, i bozi mi dosvědčí, že jen váš plný souhlas dal mojí touze křídla, umlčel mé obavy z tak závažného kroku. Co zmohl bych holýma rukama? Copak by jeden člověk moh mít šanci čelit svou srdnatostí útokům přesily nepřátel? A přece tvrdím, že kdybych sám a sám stál proti všem a měl tu sílu, co mám odhodlání, nikdy bych nezřekl se svého činu a nepřestal se za něj bít.	135 140
PRIAMUS	Paride, z lásky už blábolíš. Co pro tebe je slastí, po všechny ostatní se strastí stává, takže tvá chrabrost není žádná sláva.	145
PARIS	Snad nejde pouze o to, že já sám mám potěšení z její krásy. Tím, jak počestně tu s námi zůstává, bych rád z ní smyl tu hanbu, jak k nám přišla. Jaká však by to byla pohana té uloupené královny, má, vaše, kdybychom ji teď podle, z donucení, vydali Řekům! Copak by se mohla ve vašem ušlechtilém nitru zrodit tak nízká myšlenka? Vždyť v našich řadách ani ten nejbídnější pro ni neváhá dát do boje své srdce i svůj meč a nejlepší z nejlepších nepokládá za málo slavné, málo vznešené položít za ni život. Proto tvrdím: Je radost bojovat, když důvodem k válce je nejkrásnější ze všech žen.	150 155 160
HEKTOR	Troile a Paride, řečníte hezky, vytříbeně jste rozebrali problém, leč povrchně – z vás hovořilo mládí, a to se do politiky plést nemá,	165

Unfit to hear moral philosophy:
 The reasons you allege do more conduce
 To the hot passion of distemper'd blood 170
 Than to make up a free determination
 'Twixt right and wrong, for pleasure and revenge
 Have ears more deaf than adders to the voice
 Of any true decision. Nature craves
 All dues be render'd to their owners: now, 175
 What nearer debt in all humanity
 Than wife is to the husband? If this law
 Of nature be corrupted through affection,
 And that great minds, of partial indulgence
 To their benumbed wills, resist the same, 180
 There is a law in each well-order'd nation
 To curb those raging appetites that are
 Most disobedient and refractory.
 If Helen then be wife to Sparta's king,
 As it is known she is, these moral laws 185
 Of nature and of nations speak aloud
 To have her back return'd: thus to persist
 In doing wrong extenuates not wrong,
 But makes it much more heavy. Hector's opinion
 Is this in way of truth; yet ne'ertheless, 190
 My spritely brethren, I propend to you
 In resolution to keep Helen still,
 For 'tis a cause that hath no mean dependance
 Upon our joint and several dignities.

TROILUS Why, there you touch'd the life of our design: 195
 Were it not glory that we more affected
 Than the performance of our heaving spleens,
 I would not wish a drop of Trojan blood
 Spent more in her defence. But, worthy Hector,
 She is a theme of honour and renown, 200
 A spur to valiant and magnanimous deeds,
 Whose present courage may beat down our foes,
 And fame in time to come canonize us;
 For, I presume, brave Hector would not lose
 So rich advantage of a promised glory 205
 As smiles upon the forehead of this action
 For the wide world's revenue.

HECTOR I am yours,
 You valiant offspring of great Priamus.
 I have a roisting challenge sent amongst

jak zdůraznil už Aristoteles.
 Při vašich argumentech hraje roli
 spíš rozvášněnost nepokojné krve 170
 než chladná rozvaha, jež rozliší
 nestranně dobro od zla. Pomstychtivost
 či rozkoš, ohlušeny samy sebou,
 neslyší pravdu. Zákon přírody zní:
 Každému, co mu patří. Ptám se vás: 175
 Ve světě lidí kdo je nejbliž muži?
 Kdo nejvíce mu patří? Jeho žena.
 Když přirozený zákon poruší
 v bezhlavé vášni ten, kdo příliš snadno
 propadne choutkám omámené mysli, 180
 má každý spořádaný národ právo
 tu vzpurnou neposlušnost potrestat
 a přivést k zákonnému pořádku.
 Je-li, jak všichni víme, Helena
 manželkou krále Sparty, patří se 185
 dle přírodních i lidských zákonů
 vrátit ji zpět. Protože bezpráví,
 jež přetrvává, nestane se právem,
 pouze se prohloubí. To je můj názor,
 když posuzuji tu věc obecně. 190
 Nicméně přesto, horkokrevní bratři,
 souhlasím s vámi Helenu si nechat.
 Až příliš na ní totiž závisí
 čest jednotlivců a všech dohromady.

TROILUS Tady ses, bratře, dotkl jádra věci. 195
 Kdyby šlo jenom o tu hloupou křivdu,
 a ne i o možnost dobýt si poct,
 na její obranu bych neprolil
 už ani kapku trójské krve. Jenže
 ona je zdrojem naší cti a slávy, 200
 pobídkou k chrabřým, velkolepým činům,
 jež odrazí a zničí nepřitele
 a pro něž navždy vejdem do dějin.
 Však dobře vím, že ani bratr Hektor
 by příslib slávy, která už se na nás 205
 v očekávání příštích bojů směje,
 nedal za všechno zlato světa.

HEKTOR Správně,
 srdnatý synu krále Priama.
 Však taky jsem těm líným, zpupným Řekům

The dun and factious nobles of the Greeks 210
 Will strike amazement to their drowsy spirits:
 I was advertised their great general slept,
 Whilst emulation in the army crept:
 This, I presume, will wake him.

Exeunt.

SCENE 3.
THE GRECIAN CAMP.
BEFORE ACHILLE'S TENT.

Enter Thersites.

THERSITES How now, Thersites! What lost in the labyrinth of thy
 fury! Shall the elephant Ajax carry it thus? He beats
 me, and I rail at him: O, worthy satisfaction! Would it
 were otherwise; that I could beat him, whilst he railed
 at me. 'Sfoot, I'll learn to conjure and raise devils, 5
 but I'll see some issue of my spiteful execrations. Then
 there's Achilles, a rare enginer! If Troy be not taken
 till these two undermine it, the walls will stand till
 they fall of themselves. O thou great thunder-darter
 of Olympus, forget that thou art Jove, the king of 10
 gods and, Mercury, lose all the serpentine craft of thy
 caduceus, if ye take not that little, little less than little
 wit from them that they have! Which short-armed
 ignorance itself knows is so abundant scarce, it will not
 in circumvention deliver a fly from a spider, without 15
 drawing their massy irons and cutting the web. After
 this, the vengeance on the whole camp! Or rather, the
 bone-ache! For that, methinks, is the curse dependent
 on those that war for a placket. I have said my prayers
 and devil Envy say Amen. What ho! My Lord Achilles!

PATROCLUS (*Within*) Who's there? Thersites! Good Thersites,
 come in and rail.

THERSITES If I could have remembered a guilt counterfeit, thou
 wouldst not have slipped out of my contemplation:
 but it is no matter; thyself upon thyself! 25
 The common curse of mankind, folly and ignorance,
 be thine in great revenue! Heaven bless thee from
 a tutor, and discipline come not near thee! Let thy

dal vyhlásit tak urážlivou výzvu, 210
 že úžas vytrhne je z mrákot. Prý
 veliký Agamemnon sladce dřímá
 a armáda mu hnije před očima.
 Tohle je probudí.

Odejdou.

SCÉNA 3.
ŘECKÉ LEŽENÍ.
PŘED ACHILLOVÝM STANEM.

Vystoupí Thersites.

THERSITES Tak co teď, Thersite? He? Tápeme v bludišti vlastního
 vzteku? A ten slon Ajax z toho zase vyvázne
 beztrně? On mě mlátí a já mu nadávám! Skvělá
 satisfakce! Bral bych to naopak, abych já mlátil jeho
 a on nadával mně. Jenže to se dřív naučím vyvolávat
 ďáblý, než z toho mého sakrování vzejde kdy nějaký
 užitek. A pak je tu další válečný povaleč – Achilles.
 Dokud budou Tróju obléhat ti dva, její valy se rozvalí
 až sešlostí věkem. Zapřísahám tě, velký hromovládce
 z Olympu, zapomeň, žes byl kdy Jupiterem, králem 10
 bohů, a ty, Merkure, rozluč se s pomocí své čarovné
 hadí hůlky, jestli nezbavíte ty dva zbytečku toho, co
 jim zbylo z rozumu, čehož je, jak by i tupec bystře
 odhadl, tak vrchovatě málo, že chtějí odloučit mouchu
 od pavouka, tihle mudrci radši přetnou pavučinu 15
 mečem. Načež, bohové, uvalte mor na celé naše ležení
 – nebo spíš syfilidu, neboť ta je, soudím, příhodnější
 odplatou pro ty, kdo válčí pro sukni. Čímžto jsou mé
 modlitby u konce a ďábel Závist nechť praví: Amen. –
 Holahó, pane Achille! 20

PATROKLUS (*Za scénou*) Kdo je tam? Thersites? Jen pojď dál,
 Thersitečku, pojď si zanádat.

THERSITES Kdybych si býval vzpomněl na takovou hovadinu,
 jako jsi ty, zahrnul bych tě rovněž do své orace.
 Ale co, buď sám sobě trestem božím! Navždy těz
 provázej v hojně míře obecná metla lidstva:
 zabedněnost a bláznovství! Nebe tě chraň moudrých
 rádců a nikdy nepropadni sebekázní! Řiď se až do smrti

blood be thy direction till thy death! Then if she that
lays thee out says thou art a fair corpse, I'll be sworn 30
and sworn upon't she never shrouded any but lazars.
Enter Patroklos.
Amen. Where's Achilles?
PATROCLUS What, art thou devout? Wast thou in prayer?
THERSITES Ay: the heavens hear me!
PATROCLUS Amen. 35
ACHILLES (*Within*) Who's there?
PATROCLUS Thersites, my lord.
ACHILLES (*Within*) Where, where?
Enter Achilles.
Art thou come? Why, my cheese, my digestion, why
hast thou not served thyself in to my table so many 40
meals? Come, what's Agamemnon?
THERSITES Thy commander, Achilles. Then tell me, Patroclus,
what's Achilles?
PATROCLUS Thy lord, Thersites: then tell me, I pray thee, what's
thyself? 45
THERSITES Thy knower, Patroclus: then tell me, Patroclus,
what art thou?
PATROCLUS Thou mayst tell that knowest.
ACHILLES O, tell, tell.
THERSITES I'll decline the whole question. Agamemnon⁵⁰
commands Achilles; Achilles is my lord;
I am Patroclus' knower, and Patroclus is a fool.
PATROCLUS You rascal!
THERSITES Peace, fool! I have not done.
ACHILLES He is a privileged man. Proceed, Thersites. 55
THERSITES Agamemnon is a fool; Achilles is a fool; Thersites
is a fool, and, as aforesaid, Patroclus is a fool.
ACHILLES Derive this; come.
THERSITES Agamemnon is a fool to offer to command
Achilles; Achilles is a fool to be commanded of 60
Agamemnon; Thersites is a fool to serve such a fool,
and Patroclus is a fool positive.
PATROCLUS Why am I a fool?

svými nízkými pudy, a až tě nějaká bude štafírovat do
rakve a pochvalovat si, jaká že jsi pěkná mrtvolka, dám
krk na to, že co živa pochovávala samé shnilotiny.
Vystoupí Patroklos.
Amen. Kde je Achilles?
PATROKLUS Cože? Ty klečíš? Snad ses nemodlil?
THERSITES Ovšem. Kéž mě nebe vyslyší!
PATROKLUS Amen. 35
ACHILLES (*Za scénou*) Kdo je tam?
PATROKLUS Thersites, pane.
ACHILLES (*Za scénou*) Cože? Kdože?
Vystoupí Achilles.
Ty můj dezertní syrečku, ty moje trávidlo.
Kolikrát jsem už po jídle utřel hubu, a ty nikde! 40
Tak povídej! Co je Agamemnon?
THERSITES Tvůj velitel, Achille. A ty mi, Patrokle, řekni, co je
Achilles?
PATROKLUS Tvůj pán, Thersite. A ty mi, prosím tě, řekni, co je
Thersites? 45
THERSITES Expert na takové, jako jsi ty. Spíš mi řekni, co je
Patroklos!
PATROKLUS Odpověz si sám, když jsi na mě expert!
ACHILLES Správně, tak mluv!
THERSITES Rozebereme si to: Agamemnon poroučí Achillovi,⁵⁰
Achilles je můj pán, já jsem expert na Patrokla
a Patroklos je pitomec.
PATROKLUS Ty zmetku!
THERSITES Uklidni se, pitomče, ještě jsem neskončil.
ACHILLES Nech ho. On může. Thersite, pokračuj! 55
THERSITES Agamemnon je pitomec, Achilles je pitomec, Thersites
je pitomec a – jak shora řečeno – Patroklos je pitomec.
ACHILLES A teď to dokaž!
THERSITES Agamemnon je pitomec, když chce poroučet Achillovi,
Achilles je pitomec, když si nechá poroučet od⁶⁰
Agamemnona, Thersites je pitomec, že slouží pitomci,
a Patroklos je pitomec sám o sobě.
PATROKLUS Proč jsem pitomec?

THERSITES	Make that demand of the Creator. It suffices me thou art. Look you, who comes here?	65
	<i>Enter Agamemnon, Ulysses, Nestor, Diomedes, and Ajax.</i>	
ACHILLES	Patroclus, I'll speak with nobody. Come in with me, Thersites.	
	<i>Exit.</i>	
THERSITES	Here is such patchery, such juggling and such knavery! All the argument is a cuckold and a whore; a good quarrel to draw emulous factions and bleed to death upon. Now, the dry serpigo on the subject! And war and lechery confound all!	
	<i>Exit.</i>	
AGAMEMNON	Where is Achilles?	
PATROCLUS	Within his tent; but ill disposed, my lord.	
AGAMEMNON	Let it be known to him that we are here. He shent our messengers; and we lay by Our appertainings, visiting of him: Let him be told so; lest perchance he think We dare not move the question of our place, Or know not what we are.	75
PATROCLUS	I shall say so to him.	80
	<i>Exit.</i>	
ULYSSES	We saw him at the opening of his tent: He is not sick.	
AJAX	Yes, lion-sick, sick of proud heart: you may call it melancholy, if you will favour the man; but, by my head, 'tis pride: but why, why? Let him show us the cause. A word, my lord.	85
	<i>Takes Agamemnon aside.</i>	
NESTOR	What moves Ajax thus to bay at him?	
ULYSSES	Achilles hath inveigled his fool from him.	
NESTOR	Who, Thersites?	
ULYSSES	He.	90
NESTOR	Then will Ajax lack matter, if he have lost his argument.	
ULYSSES	No, you see, he is his argument that has his argument, Achilles.	

THERSITES	Na to se zeptej svého stvořitele. Mně stačí, že jsi, a basta. Heleďte, kdo to sem kráčí.	65
	<i>Vystoupí Agamemnon, Odysseus, Nestor, Diomedes a Ajax.</i>	
ACHILLES	Patrokle, nechci s nikým mluvit. Pojď se mnou, Thersite.	
	<i>Odejde.</i>	
THERSITES	Vždyť je to všecko humbuk, švindl a vopičina. Celá ta záležitost se točí kolem jedné děvky a jednoho paroháče, což je věru náramný důvod, aby si lidi šli po krku a dranzírovali se k smrti. Ať je všecky, smilníky zatracený, požere prašivina a vezme das.	70
	<i>Odejde.</i>	
AGAMEMNON	Kdepak je Achilles?	
PATROKLUS	Ve stanu, pane, necítí se zdráv.	
AGAMEMNON	Vyřid' mu, že jsme tady. Naše posly jen hrubě odbyl, takže my jsme přišli vzdor naší důstojnosti za ním sami, vzdor naší důstojnosti, to mu vyřid', ať nemyslí si, že jsme se jí vzdali a nevíme, kdo jsme.	75
PATROKLUS	Vyřídím to.	80
	<i>Odejde.</i>	
ODYSSEUS	Viděli jsme ho, jak stál před stanem. Nemocný není.	
AJAX	Ale je. Dostal lví nemoc. Nakazil se pýchou. Někdo tomu ze shovívavosti může říkat světobol, ale podle mě to není nic než zpupnost. Jenže na co je pyšný? He? To by mě moc a moc zajímalo. Pane, dovolíte na slovíčko?	
	<i>Odvěde stranou Agamemnona.</i>	
NESTOR	Proč na něho Ajax tak sočí?	
ODYSSEUS	Achilles mu odloudil toho jeho blázna.	
NESTOR	Koho? Thersita?	
ODYSSEUS	Právě toho.	90
NESTOR	To musela být pro Ajaxe rána, když teď nemá do koho bouchnout.	
ODYSSEUS	Jistě. Právě proto by rád zbouchal toho, kdo ho ranil, Achilla.	

NESTOR	All the better; their faction is more our wish than their faction: but it was a strong composure a fool could disunite.	95
ULYSSES	The amity that wisdom knits not, folly may easily untie. <i>Enter Patroclus.</i> Here comes Patroclus.	
NESTOR	No Achilles with him.	100
ULYSSES	The elephant hath joints, but none for courtesy: his legs are legs for necessity, not for flexure.	
PATROCLUS	Achilles bids me say, he is much sorry, If any thing more than your sport and pleasure Did move your greatness and this noble state To call upon him; he hopes it is no other But for your health and your digestion sake, And after-dinner's breath.	105
AGAMEMNON	Hear you, Patroclus: We are too well acquainted with these answers: But his evasion, wing'd thus swift with scorn, Cannot outfly our apprehensions. Much attribute he hath, and much the reason Why we ascribe it to him; yet all his virtues, Not virtuously on his own part beheld, Do in our eyes begin to lose their gloss, Yea, like fair fruit in an unwholesome dish, Are like to rot untasted. Go and tell him, We come to speak with him; and you shall not sin, If you do say we think him over-proud And under-honest, in self-assumption greater Than in the note of judgment; and worthier than himself	110 115 120
	Here tend the savage strangeness he puts on, Disguise the holy strength of their command, And underwrite in an observing kind His humorous predominance; yea, watch His pettish lines, his ebbs, his flows, as if The passage and whole carriage of this action Rode on his tide. Go tell him this, and add, That if he overhold his price so much, We'll none of him; but let him, like an engine Not portable, lie under this report: 'Bring action hither, this cannot go to war:	125 130

NESTOR	Tím líp. Nám je milejší, když se tihle dva perou, než když jsou v páru. Ale moc silné to spojení asi nebylo, když se rozbilo o blázna.	95
ODYSSEUS	Co moudrost neupřede, to rozcupuje každý hlupák. <i>Vystoupí Patroklus.</i> No vida, Patroklus.	
NESTOR	A sám! Bez Achilla.	100
ODYSSEUS	Když je někdo slon, tak s ním nic nehne. Tím méně zdvořilost.	
PATROKLUS	Achilles vzkazuje, že se moc omlouvá, pokud se Vaše Milost s celým sborem obtěžovala k nám ne z kratochvíle, však z nějaké vážnější příčiny. A věří, že jste po jídle si vyšli podpořit pouze zažívání.	105
AGAMEMNON	Patrokle, až příliš dobře známe tyhle vzkazy, vytáčky okřídlené výsměchem, jež vzletné jsou, leč mají nízký cíl. Jistě, má zásluhy a po zásluze je oceňujeme, však když svých ctností tak nectnostně si hledí, v našich očích ztrácí kvapem lesk. V ošklivé míse i krásné ovoce dost často shnije netknuté. Běž za ním a řekni mu, že s ním chci mluvit. Nemusíš se bát dodat i to, že podle nás je zpuštěný a nečestný, že sebe cení si víc, než má právo. Řekni mu, že lepší než on otročí jeho rozmarům a potlačující svou autoritu snaží se jak lze jemu, milostpánu, vyhovět ve všem; navíc přísně střeží odliv anebo příliv jeho nálad, jako by pouze tyto vody nesly zdar nebo ztroskotání naší věci. Dodej, že bude-li si dál tak neúnosně sám sebe vážit, odvrhnu tu zátěž co příliš těžký cajk; vždyť, jak se říká, to, co moc váží, v boji překáží.	110 115 120 125 130

	A stirring dwarf we do allowance give Before a sleeping giant.' Tell him so.	
PATROCLUS	I shall; and bring his answer presently.	135
	<i>Exit.</i>	
AGAMEMNON	In second voice we'll not be satisfied; We come to speak with him. Ulysses, enter you.	
	<i>Exit Ulysses.</i>	
AJAX	What is he more than another?	
AGAMEMNON	No more than what he thinks he is.	
AJAX	Is he so much? Do you not think he thinks himself a better man than I am?	140
AGAMEMNON	No question.	
AJAX	Will you subscribe his thought, and say he is?	
AGAMEMNON	No, noble Ajax; you are as strong, as valiant, as wise, no less noble, much more gentle, and altogether more tractable.	145
AJAX	Why should a man be proud? How doth pride grow? I know not what pride is.	
AGAMEMNON	Your mind is the clearer, Ajax, and your virtues the fairer. He that is proud eats up himself: pride is his own glass, his own trumpet, his own chronicle; and whatever praises itself but in the deed, devours the deed in the praise.	150 155
AJAX	I do hate a proud man, as I hate the engendering of toads.	
NESTOR	<i>(Aside)</i> Yet he loves himself: is't not strange? <i>Enter Ulysses.</i>	
ULYSSES	Achilles will not to the field tomorrow.	
AGAMEMNON	What's his excuse?	
ULYSSES	He doth rely on none, But carries on the stream of his dispose Without observance or respect of any, In will peculiar and in self-admission.	160
AGAMEMNON	Why will he not upon our fair request Untent his person and share the air with us?	165
ULYSSES	Things small as nothing, for request's sake only, He makes important: possess'd he is with greatness,	

	Čiperný trpaslík je pro nás víc než spící obr. Běž a vyříd' mu to!	
PATROKLUS	Vyřídím a hned přijdu s odpovědí.	135
	<i>Odejde.</i>	
AGAMEMNON	Nechci mít všechno pouze z druhé ruky. Přišli jsme za ním. Odyssee, jdi tam!	
	<i>Odejde Odysseus.</i>	
AJAX	Copak si myslí, že je něco víc než někdo jiný?	
AGAMEMNON	Určitě si myslí, že je něco víc, než co je.	
AJAX	Náfuka. A myslíte si, že si myslí, že je něco víc, než jsem já?	140
AGAMEMNON	Určitě!	
AJAX	A myslíte si, že si to může myslet?	
AGAMEMNON	Myslet si to může, ale není to tak, drahý Ajaxi. Ty jsi právě tak silný, odvážný, moudrý, nejsi o nic méně urozený, zato máš mnohem příjemnější povahu, a vůbec, s tebou se dá mluvit.	145
AJAX	Jak může být někdo takhle pyšný? Kde se to v člověku vlastně bere? Já ani nevím, co to pýcha je.	
AGAMEMNON	Však o to je tvá mysl bystřejší, o to jsou tvé ctnosti průkaznější. Pyšný člověk požívá sám sebe. Ve své pýše se zhlíží jako v zrcadle, ona je jeho hláskou troubou a dějepřevou. Vždyť co se chlubí jinak než vykonaným skutkem, sebechválou ten skutek znehodnocuje.	150 155
AJAX	Nenávidím ty pyšné nadutce víc než pářící se ropuchy.	
NESTOR	<i>(Stranou)</i> A sebe miluje! To nechápu. <i>Vystoupí Odysseus.</i>	
ODYSSEUS	Achilles odmítá jít zítra bojovat.	
AGAMEMNON	A čím se omlouvá?	
ODYSSEUS	Neomlouvá se. Činí tak, jak má v povaze, což je bez respektu a úcty k ostatním dělat si, co se pouze jemu zlíbí.	160
AGAMEMNON	Ani má prosba nehnula s ním, aby se hnul a vyšel na vzduch za námi?	165
ODYSSEUS	Právě vám natruc, abyste ho prosil, se různě vymlouvá. Má slavomam,	

	And speaks not to himself but with a pride That quarrels at self-breath: imagined worth Holds in his blood such swoln and hot discourse That 'twixt his mental and his active parts Kingdom'd Achilles in commotion rages And batters down himself: what should I say? He is so plaguy proud that the death-tokens of it Cry 'No recovery.'	170
AGAMEMNON	Let Ajax go to him. Dear lord, go you and greet him in his tent: 'Tis said he holds you well, and will be led At your request a little from himself.	175
ULYSSES	O Agamemnon, let it not be so! We'll consecrate the steps that Ajax makes When they go from Achilles: shall the proud lord That bastes his arrogance with his own seam And never suffers matter of the world Enter his thoughts, save such as do revolve And ruminat himself, shall he be worshipping'd Of that we hold an idol more than he? No, this thrice worthy and right valiant lord Must not so stale his palm, nobly acquired; Nor, by my will, assubjugate his merit, As amply titled as Achilles is, By going to Achilles: That were to enlard his fat already pride And add more coals to Cancer when he burns With entertaining great Hyperion. This lord go to him! Jupiter forbid, And say in thunder 'Achilles go to him.'	180 185 190 195
NESTOR	<i>(Aside)</i> O, this is well; he rubs the vein of him.	
DIOMEDES	<i>(Aside)</i> And how his silence drinks up this applause!	
AJAX	If I go to him, with my armed fist I'll pash him o'er the face.	
AGAMEMNON	O, no, you shall not go.	200
AJAX	An a' be proud with me, I'll pheeze his pride: Let me go to him.	
ULYSSES	Not for the worth that hangs upon our quarrel.	
AJAX	A paltry, insolent fellow!	
NESTOR	<i>(Aside)</i> How he describes himself!	205
AJAX	Can he not be sociable?	

	i svému hlasu je s to vynadat, že se trouf ozvat. Vybájené ctnosti mu rozbouřily krev tak horoucně, že jeho duševno a tělesno v království Achilles se kruté sváří a navzájem se ničí. Co víc dodat? Ten tumor pýchy zbujel tak, že křičí: „Už není pomoci!“	170
AGAMEMNON	Ať tam jde Ajax! Jděte ho, pane, pozdravit, prý má o vás dost dobré mínění a snad kvůli vám chvíli nebude sám sebou.	175
ODYSSEUS	Veliký králi, nedělejme to! Posvěťme všechny Ajaxovy kroky, leč směrem od Achilla. Proč by měl se nafoukanci, jenž na vlastním sádle škvaří svůj vztek a jehož netkne se na světě nic, když netýká se to výhradně jeho, kořit ten, kdo dnes je v našich očích modlou nejvyšší. Ne! Ať tento trojvznešený rek své vavříny hrdinně získané nepošpiní a lacino neprodá věhlas, kterým se přinejmenším rovná Achillovi, tím, že by chodil za ním. Vždyť by jen mastil přemaštěnou pýchu, zatápěl uhlím v červcovém žáru a přiléval oleje do ohně. Jupiter chraň, aby on za ním lez. Za Ajaxem ať přijde Achilles.	180 185 190 195
NESTOR	<i>(Stranou)</i> Tváří se jako prase při drbání.	
DIOMEDES	<i>(Stranou)</i> Nasává chválu, ani nedutá.	
AJAX	Jestli tam půjdu, tak jen abych ho nakopal.	
AGAMEMNON	To tam radši nechodte.	200
AJAX	Jen ať si troufne na mě vyskakovat! Pusťte mě na něj!	
ODYSSEUS	Ne! I kdyby tím všechno bylo v sázce.	
AJAX	Taková nafouknutá nula!	
NESTOR	<i>(Stranou)</i> Skvěle vystihl sám sebe.	205
AJAX	Neví, co je to společenský takt?	

ULYSSES	<i>(Aside)</i> The raven chides blackness.	
AJAX	I'll let his humours blood.	
AGAMEMNON	<i>(Aside)</i> He will be the physician that should be the patient.	
AJAX	An all men were o' my mind –	210
ULYSSES	<i>(Aside)</i> Wit would be out of fashion.	
AJAX	A' should not bear it so, a' should eat swords first: shall pride carry it?	
NESTOR	<i>(Aside)</i> An 'twould, you'd carry half.	
ULYSSES	<i>(Aside)</i> A' would have ten shares.	215
AJAX	I will knead him; I'll make him supple.	
NESTOR	<i>(Aside)</i> He's not yet through warm: force him with praises: pour in, pour in; his ambition is dry.	
ULYSSES	<i>(To Agamemnon)</i> My lord, you feed too much on this dislike.	
NESTOR	Our noble general, do not do so.	220
DIOMEDES	You must prepare to fight without Achilles.	
ULYSSES	Why, 'tis this naming of him does him harm. Here is a man – but 'tis before his face; I will be silent.	
NESTOR	Wherefore should you so? He is not emulous, as Achilles is.	225
ULYSSES	Know the whole world, he is as valiant.	
AJAX	A whoreson dog, that shall palter thus with us! Would he were a Trojan!	
NESTOR	What a vice were it in Ajax now –	
ULYSSES	If he were proud –	230
DIOMEDES	Or covetous of praise –	
ULYSSES	Ay, or surly borne –	
DIOMEDES	Or strange, or self-affected!	
ULYSSES	Thank the heavens, lord, thou art of sweet composure; Praise him that got thee, she that gave thee suck: Famed be thy tutor, and thy parts of nature Thrice famed, beyond all erudition: But he that disciplined thy arms to fight, Let Mars divide eternity in twain, And give him half: and, for thy vigour,	235 240

ODYSSEUS	<i>(Stranou)</i> Havran, a kritizuje černé peří!	
AJAX	Pustím mu žilou, aby neměl roupy!	
AGAMEMNON	<i>(Stranou)</i> Chce dělat felčara, a sám ho potřebuje.	
AJAX	Kdyby byli všichni toho názoru co já –	210
ODYSSEUS	<i>(Stranou)</i> – zavládne všeobecná zblbllost!	
AJAX	– pak z toho jen tak nevyvázne. Pak by mu šlo o kejhák! Copak si myslí, že sežral všecku moudrost?	
NESTOR	<i>(Stranou)</i> Nejmiň půlku ti jistě nechal.	
ODYSSEUS	<i>(Stranou)</i> To by musel zbaštit tebe, ty mudrci, i s chlupama.	215
AJAX	Ale já ho zmlátím, co se do něho vejde.	
NESTOR	<i>(Stranou)</i> Copak? To jelíto ztrácí páru. Naprejtujme do něj další chválu, než mu splaskne sebevědomí.	
ODYSSEUS	<i>(K Agamemnonovi)</i> Přestaňte si to, pane, tolik brát.	
NESTOR	Opravdu, generále, za to nestojí.	220
DIOMEDES	Zvykněme si bojovat bez Achilla.	
ODYSSEUS	Nejmenovat! Už jen to jméno škodí! Však je tu jistý – ale nechci mluvit, dokud nás slyší.	
NESTOR	Nemusíš se bát, že tenhle by se nafouk jako tamten.	225
ODYSSEUS	I když je známo, že je stejně chrabrý –	
AJAX	Psisko zkurvený! S náma si bude zahrávat? Škoda že není Trójan!	
NESTOR	Jak by to Ajaxovi neslušelo –	
ODYSSEUS	– kdyby byl zpupný!	230
DIOMEDES	– nebo lačný chvály!	
ODYSSEUS	– nevrlý bručoun!	
DIOMEDES	– podivín a fouňa!	
ODYSSEUS	Však našťestí jsi, pane, sladkost sama. Dík tvému zploditeli, dík tvé rodičce, pochválen buď tvůj učitel a třikrát sláva tvým přirozeným vlohám. Ale kdo vycvičil tvé paže k boji, měl by od Marta dostat půlku všehomíra. Pokud jde o tvou páru, ani Milo,	235 240

Bull-bearing Milo his addition yield
 To sinewy Ajax. I will not praise thy wisdom,
 Which, like a bourn, a pale, a shore, confines
 Thy spacious and dilated parts: here's Nestor;
 Instructed by the antiquary times, 245
 He must, he is, he cannot but be wise:
 Put pardon, father Nestor, were your days
 As green as Ajax' and your brain so temper'd,
 You should not have the eminence of him,
 But be as Ajax.

AJAX (*To Nestor*) Shall I call you father? 250
 NESTOR Ay, my good son.

DIOMEDES Be ruled by him, Lord Ajax.

ULYSSES There is no tarrying here; the hart Achilles
 Keeps thicket. Please it our great general
 To call together all his state of war;
 Fresh kings are come to Troy: tomorrow 255
 We must with all our main of power stand fast:
 And here's a lord – come knights from east to west,
 And cull their flower, Ajax shall cope the best.

AGAMEMNON Go we to council. Let Achilles sleep:
 Light boats sail swift, though greater hulks draw deep.
Exeunt.

jenž pěstí skolí jalovici, se ti
 nevyrovná. Tvou moudrost chválit nechci,
 jež jako pevné hradby obepíná
 širokou oblast všech tvých schopností.
 Zde Nestor, jehož vyškolily věky, 245
 je, musí být, nemůže nebýt moudrý.
 Však promiň, tatíčku, kdybys byl věkem
 nezralý jako Ajax, zato duchem
 zralý jak on, nebudeš moudřejší
 nic víc než Ajax.

AJAX (*K Nestorovi*) Smím vám říkat otče? 250
 NESTOR Smíš, synáčku.

DIOMEDES Ať tátu posloucháš!

ODYSSEUS Zde ztrácíme jen čas. Jak vidno, jelen
 už z houštin nevyjde. Na rozkaz krále
 teď svoláme válečnou poradu.
 Do Tróje přišly posily a zítra 255
 se musíme ukázat v plné síle.
 A nikdo nemůže nám rovnat se,
 když v čelo postavíme Ajaxe!

AGAMEMNON Svolávám poradu! Nechme ho, ať si spí!
 Kde loďka propluje, koráb se potopí.
Odejdou. 260

WILLIAM
SHAKESPEARE

William
Shakespeare
TROILUS
AND CRESSIDA

TROILUS A KRESSIDA

Z anglického originálu Troilus and Cressida přeložil,
poznámkami opatřil a předmluvu napsal Jiří Josek.

Obálku navrhl Aleš Krejča.

Grafická úprava a sazba Jaroslav Hrabě.

Redakce Jana Mertinová a Zuzana Štátná.

Vydalo nakladatelství Romeo, U Roháčových kasáren 20, Praha 10,
jako svou 11. publikaci.

Vytiskla tiskárna S-Tisk, Vimperk.

Vydání první, Praha 2002.